

KOTOUTTAMISOHJELMA

2023 – 2026

SISÄLLYS

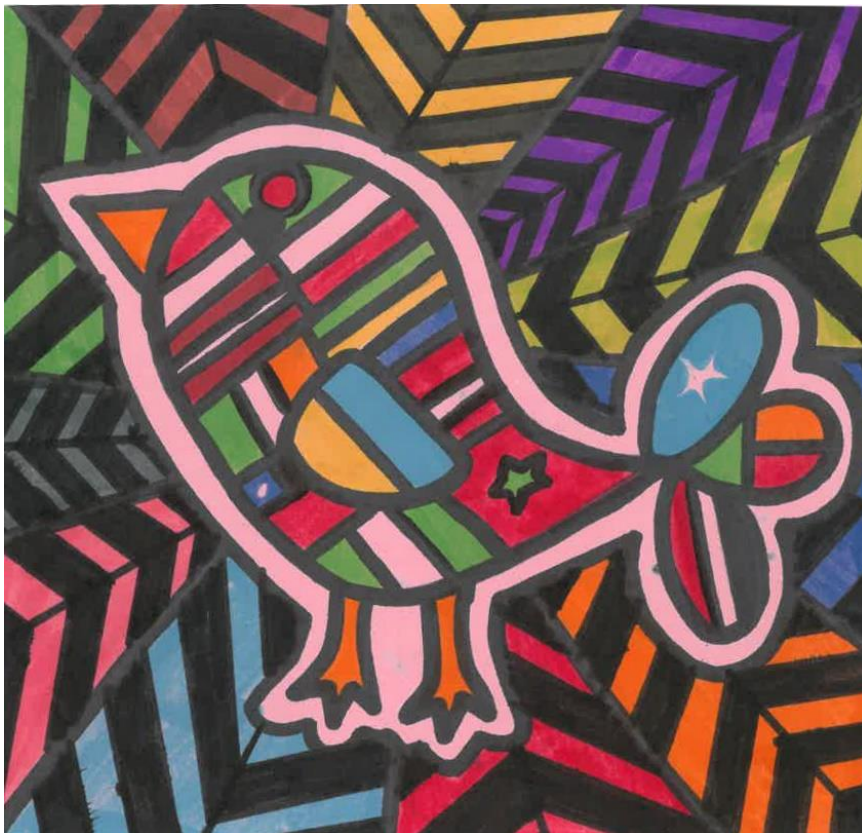
JOHDANTO	3
LAKIPOHJA	4
SYRJINNÄN KIELTO	5
KUNTASTRATEGIAN ARVOT	6
Alavieska	6
Sievi	8
Ylivieska	11
KOTOUTTAMISOHJELMAN TAVOITE	13
MAAHANMUUTON VASTUUTAHOT JA TEHTÄVÄT	14
SUOMEEN SAAPUMINEN	15
Työperäinen maahanmuutto	15
Opiskelijan maahanmuutto	17
Pakolaisuus ja turvapaikan haku	17
Tilapäinen suojelu	18
VIRANOMAISPALVELUT	19
Vastaanottokeskukset	19
Poliisi	19
Maahanmuuttovirasto	19
Digi- ja väestövirasto(DVV)	19
ELY-keskus	20
Työ- ja elinkeinotoimisto	20
Kansaneläkelaitos(Kela)	21
Verotoimisto	21
HANKEPERUSTEINEN TYÖSKENTELY TAI ERITYISRAHOITUKSET	22
POHJOIS- POHJANMAAN HYVINVOINTIALUE	23
ALAVIESKA	25
Asuminen	25
Varhaiskasvatus	25
Koulutus	26
Toinen aste	27
Aikuiskoulutus	27
Vapaa-aikapalvelut	28
Nuorisopalvelut	28
Kirjasto	29
Kulttuuri	29
Liikuntapalvelut	29
Järjestöt ja kolmassektori Alavieskassa	29
SIEVI	30
Asuminen	30
Varhaiskasvatus	30
Koulutus	32
Maahanmuuttajille suunnattu aikuiskoulutus	33
Vapaa-aikapalvelut	34
YLIVIESKA	38
Asuminen	38
Varhaiskasvatus	38
Perusopetukseen valmistava opetus	39
Aikuiskoulutus	40
Vapaa-aikapalvelut	41
Järjestöt ja kolmas- ja neljässektori	46
Linkkejä	47

JOHDANTO

Alavieskan, Sievin ja Ylivieskan kunnat päättivät laatia kuntien yhteisen kotouttamisohjelman. Yhteisessä kotouttamisohjelmassa linjataan paikallisella tasolla maahanmuuttajien kotoutumiseen liittyvistä käytänteistä. Tavoitteisiin päästään eri toimijoiden välisellä hyvällä yhteistyöllä. Kotouttamisohjelman konkreettisenä tavoitteena on tehdä näkyväksi ja tuoda tietoon eri viranomaisten ja kolmannen sektorin toimijoiden tekemä maahanmuuttajien kotouttamista edistävä työ alueella ja luoda toimivat käytännöt kuntien väliseen yhteistyöhön.

Kotoutumisen tavoitteena on, että maahanmuuttaja saavuttaa kantaväestön kanssa tasavertaisen aseman yhteiskunnassa niin oikeuksien kuin velvollisuuksien osalta. Kotoutumisen keskeisiä edellytyksiä ovat riittävä kielitaito ja työikäisten työllistyminen; työ on parasta kotoutumista. Kotouttamistoimenpiteiden tulee lähteä jokaisen maahanmuuttajan yksilöllisistä tarpeista. Maahanmuuttajan kotoutumisen haasteet liittyvät maahantuloon, arkipäivän elämään, kielitaitoon, toimeentuloon, koulutukseen, työhön ja yhteiskuntaan ja yhteisöön mukaan pääsemiseen. Kotoutuminen on moniulotteinen prosessi, johon tarvitaan sekä maahanmuuttajien että kantaväestön panosta.

"Yhteistyöllä luodaan turvallinen ja arvokas monikulttuurinen ympäristö tulevaisuuteen"

©Ilona Piispanen

LAKIPOHJA

Lain tarkoituksena on tukea ja edistää kotoutumista ja maahanmuuttajan mahdollisuutta osallistua aktiivisesti suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Lisäksi sen tarkoituksena on edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä myönteistä vuorovaikutusta eri väestöryhmien kesken. Kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestetään osana kunnallisia peruspalveluja ja työ- ja elinkeinohallinnon palveluja sekä muina kotoutumista edistävinä toimenpiteinä.

Kotoutumisohjelma otetaan huomioon myös kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa (Kuntalaki 110 §). Kotouttamissuunnitelmassa tuodaan esille strategisen tason linjauksia, joilla edistetään yhdenvertaisuuden toteutumista kuntien toiminnassa ja palveluissa, sekä luodaan maahanmuuttajille mahdollisuuksia päästä osaksi vastaanottavaa yhteiskuntaa.

Yhteiskunnan vastaanottavuus ja palveluiden saavutettavuus ovat avainasemassa kansainvälisten osaajien saatavuuden ja viihtyvyyden edistämisessä.

Kotoutumistoimia ohjaa laki kotoutumisen edistämisestä www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386, jonka tarkoituksena on tukea ja edistää maahanmuuttajien kotoutumista, sekä osallistumista suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Kotoutuminen on yksilöllinen prosessi, joka edistää maahan muuttaneen osallisuutta ja yhdenvertaista asemaa yhteiskunnan toiminnassa.

Kotoutuminen edellyttää maahan muuttaneen omaa aktiivisuutta, yhteiskunnan vastaanottavuutta ja vastaanottavuuden kehittämistä

viranomaisten ja muiden toimijoiden yhteistyönä. Kotoutumista voidaan tarkastella esimerkiksi rakenteellisen kotoutumisen (työllisyys, asuminen, koulutus, terveys ja hyvinvointi), kulttuurisen kotoutumisen (kielen tai kielten oppiminen, oikeuksien ja velvollisuuksien ymmärtäminen ja omaksuminen), vuorovaikutuksellisen kotoutumisen (sosiaalisten

suhteiden ja verkostojen rakentuminen) sekä samaistumisen ja identiteetin (yhteenkuuluvuus samaan yhteiskuntaan kuuluvien ihmisten kanssa) kannalta.

Laki kotoutumisen edistämisestä määrittelee näiksi palveluiksi ohjauksen ja neuvonnan, henkilökohtaisen alkukartoituksen ja kotoutumissuunnitelman laadinnan, kotoutumiskoulutuksen ja erityisryhmille heidän tarvitsemansa palvelut. Lain vaatimusten mukaisesti kunta huolehtii myös henkilöstönsä kotoutumisosaamisesta esimerkiksi koulutuksen keinoin.

Yhteiskunnan ilmapiiri ja vastaanottavuus vaikuttavat ratkaisevasti kotoutumisprosessiin. Edellisen OECD:n raportin mukaan Suomessa tulisi tehostaa erityisesti ulkomaalaisestaustaisten asukkaiden integraatiota työmarkkinoiden kautta, ja kiinnittää erityishuomiota naisten ja lasten kotoutumiseen.

Kotoutumisen onnistumiseksi onkin tärkeää, että väestösuhteita kehitetään edistämällä asukkaiden välistä vuorovaikutusta.

EU-yhteyksissä kotoutuminen määritellään kaksisuuntaisena muuttumisen prosessina, jossa yhteiskunta muuttuu väestön monimuotoistuuksessa ja maahan muuttanut hankkii yhteiskunnassa tarvittavia tietoja ja taitoja.

Yhteiskunnan vastaanottavuus merkitsee yhdenvertaisuuden, osallisuuden ja hyvien väestösuhteiden tosiasiallista toteutumista yhteiskunnassa. Yhteiskunnan vastaanottavuuden toteutuminen vaikuttaa maahan muuttaneen henkilön mahdollisuuteen kotoutua. Vastaanottavuuden edistäminen edellyttää yhteiskunnan eriarvoistavien rakenteiden tunnistamista ja purkamista palveluiden aktiivista kehittämistä. Yhteiskunnan vastaanottavuuden näkökulmasta kotoutuminen on monen suuntaista ja yksilöiden, yhteisöjen ja rakenteiden välistä. Koko yhteiskunta (sekä valtaväestön että vähemmistöjen edustajat) muuttuu, kun väestö monimuotoistuu.

Kotouttamissuunnitelman päivittäminen ei vaadi valtuuston uutta käsittelykierrosta.

SYRJINNÄN KIELTO

Yhdenvertaisuuslaki kieltää, välittömän (eli suoran) syrjinnän, välillisen (eli epäsuoran) syrjinnän, häirinnän ja ohjeen tai käskyn syrjiä jotakuta.

Kielletyt syrjintäperusteet ovat, ikä, etninen tai kansallinen alkuperä, kansalaisuus, kieli, uskonto, vakaumus, mielipide, terveydentila, vammaisuus, sukupuolinen suuntautuminen tai muu henkilöön liittyvä syy.

Lain mukaan viranomaisilla on velvollisuus kaikessa toiminnassaan edistää yhdenvertaisuutta tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. Viranomaisilla on velvollisuus muuttaa olosuhteita, jotka estävät yhdenvertaisuuden toteutumista.

Positiivisen erityiskohtelun avulla pyritään varmistamaan todellista yhdenvertaisuutta

Yhdenvertaisuuslaki antaa mahdollisuuden toteuttaa niin sanottua positiivista erityiskohtelua. Positiivista erityiskohtelua voidaan toteuttaa silloin, kun henkilö on vaarassa jäädä eriarvoiseen asemaan jonkin hänen taustaansa tai ominaisuuksensa liittyvän syyn takia.

Positiivisen erityiskohtelun avulla pyritään varmistamaan todellisen yhdenvertaisuuden toteutuminen. Tämä menettelytapa voi sisältää erityisten palveluiden tai etujen tarjoamista tiettyjen ryhmien edustajille. Positiivinen erityiskohtelu on perusteltava hyväksyttävästi, eivätkä siihen tähtäävät keinot saa olla ristiriidassa perusoikeusjärjestelmän kanssa. Lain mukaan positiivisen erityiskohtelun on myös oltava pyrityn tavoitteen kannalta oikeasuhteista.

Lähteet: www.kotoutuminen.fi/yhdenvertaisuuslaki

KUNTASTRATEGIAN ARVOT

ALAVIESKA

Alavieska missio on moderni, lapsiystävällinen ja yrittäjämyönteinen kunta, jossa on hyvät lähipalvelut. Kunnan visio on itsenäinen, Alavieska on asukaslähtöinen ja välittää ihmisistä koko elämän.

Tavoitteitamme Alavieskan kuntastrategiassa

1. Asukasviihtyisyys ja hyvinvointi

- Kevyen liikenteen väylät
- Liikunta-alueiden ja luontokohteiden
- kunnossapito
- Hyvä asuntotarjonta ja edullinen asuminen
- Senioriasuminen
- Toimintaa eri-ikäisille
- Kulttuuritapahtumia ympäri vuoden
- Kolmannen sektorin yhteistyö

2. Lähipalvelut

- Sosiaali- ja terveystalvelut omassa kunnassa
- Perustalvelut (kauppa, koulu, päiväkotl)
- Seutuliiikenne lähikuntiin
- Etätömahdollisuudet
- Digltalvelut

3. Yrittäjyys ja elinkeinot

- Tonttitarjonta
- Vuokratiloja yrittäjille
- Yritysneuvonta ja rahoitus
- Maatalouden tukeminen
- Positiiviset yritystarinat
- Nuoret yrittäjät (4H)

SIEVI

Arvot: Rohkeus, positiivisuus, ihmisläheisyys ja avarakatseisuus Päämäärä, visio, mitä me haluamme olla: "Rohkeasti kehittyvä Sievi"

Toiminta-ajatus, mitä varten Sievin kunta on olemassa: "Ihmisläheinen, hyvinvoiva ja innovatiivinen kunta, joka tarjoaa laadukkaat peruspalvelut"

Slogan: "Sievi kuin kotiin tulisi"

SIEVIN KUNNAN KUNTASTRATEGIAN PAINOPISTEET/KÄRKITAVOITTEET

Yhteisöllisesti ja välittäen

• HUOMIOIMME JA KOHTAAMME TOISEMME

- Meillä on monipuoliset harrastusmahdollisuudet
- Elinvoimaiset kylämme tekevät yhteistyötä toistensa kanssa
- Tarjoamme kulttuuria kuntalaisille
- Uudet asukkaamme tuntevat itsensä tervetulleiksi
- Vahvistamme uskoa tulevaisuuteen
- Vahvuutemme on verkostoissa sekä yhdistys- ja seurayhteistyössä
- Olemme reilu ja luotettava yhteistyökumppani
- Toimimme ja kehitämme kuntaa yhdessä kuntalaisten kanssa
- Arvostamme yksilöä
- SAAMME VOIMAA LUONNOSTA
- Olemme ympäristötietoisia
- Teemme luonnon tarjoamista virkistysmahdollisuuksista helposti saavutettavia
- Hyödynnämme kiertotalouden mahdollisuuksia

2. Hyvinvoivat kuntalaiset ja onnelliset perheet

- ASIAKASLÄHTÖISET PALVELUT LÄHELLÄ KUNTALAISIA
- Palvelumme ovat helposti saavutettavissa ja tunnettuja
- Kehitämme omannäköisiä palveluitamme rohkeasti ja tulevaisuuteen katsoen
- Hyödynnämme teknologian tarjoamia mahdollisuuksia
- Toimintamme herättää luottamusta ja positiivisia tunteita
- TUOTAMME HYVINVOINTIA
- Yhteistyömme hyvinvointialueen sekä muiden kumppaneiden kanssa on aktiivista ja edistää kuntalaisten hyvinvointia
- Ennakoiva hyvinvointityömme luo kuntalaisissa turvallisuutta
- Hyvä johtamisemme ja avoin palaute vahvistavat työhyvinvointia ja tekevät työstä merkityksellistä
- Huomioimme lapsi-, yritys- ja ympäristövaikutukset päätöksenteossa
- KASVUYMPÄRISTÖ ANTAA MAHDOLLISUUKSIA
- Turvallinen ympäristömme antaa lapsille ja nuorille mahdollisuuksia kasvaa
- Kasvatus- ja koulutuspalvelumme ovat laadukkaita
- Edistämme koulujen välistä yhteistyötä
- Vahvistamme elinikäistä oppimista

3. Elinvoimaiset ja kehittyvät yritykset

- YRITTÄJÄYHTEISTYÖ ON AKTIIVISTA JA TULOKSELLISTA
- Yritystemme toimintaedellytykset ja yrittäjäyhteistyömme on vahvaa
- Uusien yritysten on helppoa tulla kuntaamme

- Maataloutemme hyödyntää uusia mahdollisuuksia ja parantaa toimintaedellytyksiään
- Työvoiman saatavuutemme on parantunut myös työperäisen maahanmuuton avulla
- Yrityksemme ja oppilaitoksemme tekevät yhteistyötä
- **MONIPAIKKAINEN TYÖ ON MAHDOLLISTA SIEVISSÄ**
- Vahvistamme etätöiden ja etäopiskelun mahdollisuuksia sekä tuomme ne näkyväksi
- Meillä on hyvä tehdä monipaikkaista työtä
- Meillä on nopeat tietoliikenneyhteydet
- **ERILAISET ASUMISMAHDOLLISUUDET**
- Asunto- ja tonttitarjontamme on monipuolista ja asukaslähtöistä
- Käytössämme on useampia rakennetun ympäristön rahoitusvaihtoehtoja
- Edistämme ympäristön viihtyisyyttä ja kunnan yleisilmettä

4. Vastuullinen talous

- Taloudenhoitomme on vastuullista ja tasapainoista sekä tukee strategian toteutumista
- Päätöksenteon valmistelussa vaikutukset ja riskit on otettu huomioon
- Investointimme ja hankkeemme ovat laadullisesti hyviä sekä kestäviä
- Omaisuutemme hoito on ennakoivaa, suunnitelmallista ja kustannustehokasta

5. Itsenäinen Sievi maailmankartalle

- **ANNAMME IDEOILLE JA KOKEILUILLE TILAA**
- Luomme kulttuurin, joka rohkaisee tavoitelähtöiseen ideointiin ja nopeisiin kokeiluihin
- Johtamisemme tukee idea- ja kokeilukulttuuria
- Meillä on lupa myös epäonnistua ja oppia virheistämme
- **KERROMME SUOMEN SIEVIMMÄN JA KIEHTOVIMMAN KUNTATARINAN**
- Valitsemme viestintämme kärkiteemat rohkeista kehityskohteista (luonto, teollisuus ja energia)
- Palveluidemme ja tapahtumiemme viestintä on innostavaa ja oikea-aikaista
- Korostamme viestinnässä strategisia painopisteitä, visuaalisuutta ja positiivisuutta
- Kuntalaisemme ja sidosryhmämme markkinoivat Sieviä
- Kuntamme tunnettuus ja työnantajakuva vahvistuvat

YLIVIESKA

Ylivieskan strategia 2022–2030 - Kasvun ihmeitä

Ylivieskan kaupungin strategia 2022–2030

ohjaa meitä toimimaan kaikessa palveluntuotannossa asukaslähtöisesti ja yrittäjämyönteisesti. Osallistamme kuntalaisia ja yrittäjiä mukaan päätöksentekoon ja saadun palautteen avulla pyritään kehittämään vielä paremmaksi paikaksi asua. Hyvän hallinnon mukaista päätöksentekoamme kuvaa sanat oikeudenmukaisuus ja avoimuus. Kaiken kaikkiaan kasvun ja palveluiden kehittäminen tulee tapahtua hallitusti, kestävästi ja luotettavasti.

Strategiamme koostuu kolmesta peruspilarista: Liikkeestä elinvoimaa, koulutuksesta osaamista, palveluista hyvinvointia. On tärkeää, että alueemme pysyy elinvoimaisena ja se on mahdollista vain hyvällä edunvalvonnalla, yhteistyöllä ja aktiivisella toiminnalla. Koulutuspalveluiden laadukas järjestäminen myös maahanmuuttajille on yksi perusedellytys kotoutumisen onnistumiselle. Eri tasoisten koulutusten järjestäminen ja suomen kielen

opettaminen helpottaa työelämään pääsemistä, mikä vastaa tehokkaasti myös yritysten työntekijäpulaan.

Sosiaalisia kontakteja on helpompi luoda yhteisellä kielellä. Yhteistyö eri koulutusorganisaatioiden kanssa tuottaa alueellista synergiahyötyä resurssien jakamisen kautta.

Huolehdimme asukkaillemme monipuoliset, laadukkaat ja kehittyvät hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen palvelut yhteistyössä hyvinvointialueen ja alueen eri toimijoiden kanssa. Teemme aktiivisesti yhteistyötä yritysten, kolmannen sektorin ja eri yhteisöjen kanssa palveluiden tuottamiseksi. Tunnistamme megatrendit, jotka vaikuttavat isossa kuvassa asukkaidemme hyvinvointiin ja yritystemme elinvoimaisuuteen.

Strategiamme mukaan

- Tuotamme tai järjestämme laadukkaita palveluita asukaslähtöisesti ja yrittäjämyönteisesti
- Huomiomme ja ennakoimme kuntalaisten ja yrittäjien tarpeita esimerkiksi osallistamalla heitä päätöksentekoon ja kuuntelemalla palautetta
- Kehitämme palveluita asiakaskyselyiden ja palautteen pohjalta. Etsimme ennakkoluulottomasti uudenlaisia ratkaisuja ja tapoja tehdä asioita vieläkin paremmin
- Otamme kaikessa toiminnassamme huomioon myös elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittämisen
- Olemme rohkeasti etukenossa
- Päätöksentekomme on hyvän hallinnon mukaista, oikeudenmukaista sekä avointa
- Toimimme kasvun ja palvelujen kehittämisessä hallitusti, kestävästi ja luotettavasti

- Teemme yhteistyötä alueen toimijoiden kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi hyödyntäen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelmaa
- Varmistamme toimivan yhteistyön muodostumisen hyvinvointialueen kanssa
- Kehitämme koulujen piha-alueita ja lähiliikuntapaikkoja
- Kehitämme ja edistämme ennaltaehkäisevää toimintatapaa

- Edistämme palvelujen tuottamista yhteistyössä yritysten, kolmannen sektorin sekä eri yhteisöjen kanssa
- Tuemme erilaisen harrastustoiminnan kehittämistä avustamalla kolmannen sektorin toimijoita

Kasvun ihmeitä www.ylivieska.fi www.ylivieska.fi/ylivieskan-palvelupiste

©Lasten ja nuorten kesäyliopisto, Lasten taidepaja 2022.

KOTOUTTAMIS- OHJELMAN TAVOITE

Kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotouttamisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla. Kunnan on huolehdittava siitä, että sen palvelut soveltuvat myös maahanmuuttajille. Lisäksi kunnan on huolehdittava siitä, että maahanmuuttajille laissa tarkoitetut toimenpiteet ja palvelut järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Kunnan on huolehdittava oman henkilöstönsä osaaminen.

Laki mahdollistaa maahanmuuttajille tarkoitettuja toimenpiteiden ja palvelujen järjestämisen kuntien välisenä yhteistyönä. (Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010.) Kuntien yhteisellä kotouttamisohjelmalla tavoitellaan kuntien ja eri viranomaisten saumatonta ja joustavaa yhteistyötä maahanmuuttajien kotoutumisessa. Kotouttamisohjelman tavoitteena on myös turvata maahanmuuttajille laadukkaat palvelut asuinpaikkakunnasta riippumatta. Kotouttamisohjelma otetaan huomioon kunnissa laadittaessa kuntien omia strategioita. Kotouttamisohjelma tulee ottaa huomioon myös kuntalain mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa.

Kotouttamisohjelma on laadittu tilanteessa, jossa monet asiat ovat muutostilassa. Kuntien strategiapäivitykset ovat käynnissä.

Työllisyyden kuntakokeilu on alkanut 1.3.2021 ja sen vaikutukset ulottuvat myös maahanmuuttajiin. Sote-uudistus toteutuessaan tarkoittaa, että kaupungin sosiaali- ja terveystalvet siirtyvät hyvinvointialueille vuonna 2023.

Kotoutumisen edistämisen lainsäädäntöä uudistetaan parhaillaan, mikä toteutuessaan vaikuttaa merkittävästi kotoutumisen edistämisen sisältöön, palveluihin ja palvelurakenteeseen.

www.finlex.fi/fi/laki/smur/2010/20101386?search%5Btyyppi%5D=pika&search%5Bpika%5D=Kotoutumisen%20edist%C3%A4minen www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386

Kotouttamisohjelman tavoitteet ja toimenpiteet on tarpeen suhteuttaa muuttuvaan toimintaympäristöön ja uudistusten edetessä tarvittaessa tarkastella uudelleen.

Rakentavalla monialaisella yhteistyöllä saadaan parhaiten esiin ne yhdyspinnat, joita tarvitaan toimivan kotoutumisen tueksi.

MAAHANMUUTON- VASTUUTAHOT JA TEHTÄVÄT

Sisäministeriö vastaa maahanmuuttopolitiikan sekä maahanmuuttoa ja kansalaisuutta koskevan lainsäädännön kokonaisuudesta. Ministeriö ohjaa ja kehittää maahanmuuttohallintoa ja sovittaa yhteen maahanmuuttoasioihin liittyvää toimintaa eri hallinnonalojen välillä. Sisäministeriö edustaa Suomea useimmissa maahanmuuttoasioissa Euroopan unionissa ja kansainvälisessä yhteistyössä. Työvoiman, opiskelijoiden, harjoittelijoiden ja tutkijoiden maahanmuuttoon liittyvästä edustuksesta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö.

Sisäministeriö tulosohjaa Maahanmuuttovirastoa eli sopii viraston kanssa budjettivuoden tulostavoitteista ja tavoitteiden edellyttämistä resursseista. Työvoiman maahanmuuton osalta sisäministeriö vastaa tulosohjauksesta yhdessä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa.

Maahanmuuttovirasto myöntää oleskeluluvat, rekisteröi EU-kansalaiset, käsittelee turvapaikkahakemukset, ohjaa vastaanottokeskusten toimintaa, päättää käännättämisestä ja karkottamisesta, käsittelee kansalaisuushakemukset ja myöntää muukalaispasseja. Se tuottaa lisäksi tietoa viranomaisille, poliittisen päätöksenteon tueksi sekä kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä varten.

Poliisi valvoo ulkomaalaislain noudattamista. Lisäksi poliisi ottaa vastaan turvapaikkahakemukset, rekisteröi hakijat ja antaa heille perustietoa turvapaikkaprosessista. Poliisi voi tarvittaessa päättää ulkomaalaisen käännättämisestä, jos tämän maahantulosta on kulunut korkeintaan kolme kuukautta. Poliisi myös hoitaa maasta poistamispäätösten tiedoksiannot ja vastaa palautuksista.

Rajavartiolaitos valvoo maahantuloa ja maasta lähtemistä, tarkastaa passit ja tekee tarvittaessa viisumi- tai käännättämispäätöksiä rajalla. Lisäksi Rajavartiolaitos ottaa vastaan

turvapaikkahakemukset, rekisteröi hakijat ja antaa heille perustietoa turvapaikkaprosessista.

SUOMEEN SAAPUMINEN

EU-valtion, Islannin, Liechtensteinin, Norjan tai Sveitsin kansalainen, ei tarvitse oleskelulupaa Suomeen. EU:n ulkopuolelta saapuvat joutuvat hakemaan etukäteen oleskelulupaa (pois lukien matkailijat). Pysyvästi maahan asettuvien pitää myös rekisteröityä maistraatissa. Maistraatti tekee kotikuntamerkin, joka oikeuttaa maahanmuuttajan samoihin etuihin kuin kantasuomalaiset. Poliisille ja maistraattiin pitää rekisteröityä mahdollisimman pian Suomeen saapumisen jälkeen. Saatuaan henkilötunnuksen maahanmuuttaja voi mennä Kelaan ja täyttää hakemuksen suomalaisen sosiaaliturvan piiriin pääsemiseksi. Saatuaan kotikuntamerkin maistraatista ja haettuaan suomalaisen sosiaaliturvan piiriin kuulumista maahanmuuttaja pääsee täysimääräisesti TE-toimiston koutumispalvelujen piiriin ja voi tarvittaessa hakea kotikunnan sosiaalipalveluja. Kotikuntamerkin ja sosiaaliturvatunnuksen saamisen jälkeen maahanmuuttaja saa myös samat hyvinvointi- ja terveystyöpalvelut kuin kantasuomalaiset. Käytännössä lain mukaan maahanmuuttaja voi rekisteröityä työnhakijaksi jo ennen näitä toimenpiteitä (jos hänellä on oleskelulupa tai hän on EU-kansalainen), mutta käytännössä hänen tulisi ollut käydä sekä maistraatissa että Kelalla ennen kuin hän voi täysimääräisesti päästä palvelujen piiriin.

TYÖPERÄINEN MAAHANMUUTTO

ELY-keskukset antavat mm. alueellisia ulkomaalaista työvoimaa koskevia työlupalinjauksia ja tekevät osapäätöksiä elinkeinonharjoittajien oleskelulupahakemuksiin. Perustietoa yrityksen perustamisesta ja yritystoiminnan käynnistämisestä saa Yritys-Suomi-puhelinpalvelusta ja -verkkopalvelusta.

Oleskeluluvat: Muiden kuin EU- ja ETA-maiden kansalaisten tulee jättää oleskelulupahakemus

joko ennen Suomeen tuloa Suomen edustustoon tai Suomessa Maahanmuuttoviraston palvelupisteeseen. Hakemuksen käsittelyyn kuuluu kaksi vaihetta.

Osapäätös: Elinkeinonharjoittajan oleskelulupa: ELY-keskus tekee hakemukseen ensin osapäätöksen, jossa arvioidaan elinkeinotoiminnan kannattavuuden edellytykset ja toimeentulon riittävyys. Työntekijän oleskelulupa: Työ- ja elinkeinotoimisto tekee hakemukseen ensin kokonaisharkintaan perustuvan osapäätöksen.

Kokonaisharkinta sisältää työvoiman saatavuuden ja työsuhteen ehtojen arvioinnin sekä työnantajan edellytysten selvittämisen. Päätös oleskeluluvasta: Kun osapäätös on valmis, Maahanmuuttovirasto käsittelee hakemuksen ja tekee siihen päätöksen. Elinkeinonharjoittajan oleskelulupien osapäätösten tekeminen on valtakunnallisesti keskitetty Uudenmaan ELY-keskukselle. Silloin kun elinkeinotoimintaa harjoitetaan muualla kuin Uudenmaan ELY-keskuksen alueella, osapäätöstä edeltävän arvion antaa alueellinen ELY-keskus. Työntekijöiden

oleskelulupahakemusten käsittely on keskitetty Uudenmaan, Pirkanmaan ja Kaakkois-Suomen TE-toimistoille. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus antaa päätöksen alueellisesta työlupalinjauksesta, jonka tarkoituksena on tukea työvoiman saatavuutta Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskusten työmarkkina-alueiden erityispiirteistä käsin. Alueellisen linjauksen tarkoituksena on turvata osaavan työvoiman saatavuus ja mahdollistaa työnantajille vaihtoehtoja niissä tilanteissa, joissa kotimaista työvoimaa ei ole saatavilla.

Maahanmuutto: ELY-keskukset hoitavat alueellisesti maahanmuuttoon, kotouttamiseen ja hyviin etnisiin suhteisiin liittyviä tehtäviä. ELY-keskusten maahanmuuttoon liittyviä tehtäviä ovat muun muassa: maahanmuuttajien kotouttamistyön suunnittelu ja ohjaus, kuntien ohjaus ja neuvonta pakolaisten vastaanottoon liittyvissä asioissa sekä sopimukset kuntien kanssa pakolaisten kuntiin osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä, alueellisten ulkomaalaista työvoimaa koskevien työlupalinjausten antaminen, etnisen tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistäminen. Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa maahanmuuttoasioiden toiminnallisesta ohjauksesta. Maahanmuuttoon ja kotouttamiseen liittyvien tehtävien hallinnollinen koordinointi on koottu seitsemään ELY-keskukseen. Kaikkien viidentoista ELY-keskuksen maahanmuuttoyhdyshenkilöt palvelevat oman alueensa asiakkaita ja yhteistyökumppaneita maahanmuuttoasioissa. Työ- ja elinkeinotoimistot vastaavat työnhakijoiksi rekisteröityneiden maahanmuuttajien kotoutumista edistävien ja tukevien toimenpiteiden ja palvelujen järjestämisestä.

Työskentelyyn Suomessa tarvitaan yleensä Suomen myöntämä oleskelulupa työn perusteella. Jos aikoo harjoittaa itsenäistä elinkeinoa tai ammattia Suomessa, tarvitaan Suomen myöntämä elinkeinonharjoittajan oleskelulupa. Työskentely Suomessa toisen maan luvalla ei ole yleensä mahdollista, ei etenäkään, jos työ kestää yli 90 päivää. Joissakin tapauksissa riittää, että on jonkun toisen Schengen-maan myöntämä oleskelulupa tai viisumi tai

oleskellaan Suomessa viisumivapaasti. Tällöin työnteko-oikeus koskee rajattuja töitä ja enintään 90 päivän aikaa tai viisumin voimassaoloa.

Jos on Suomen myöntämä muu oleskelulupa, siihen saattaa liittyä työnteko-oikeus, jolloin ei tarvitse erikseen muuta oleskelulupaa työskentelyä varten. Oleskeluluvasta ja oleskelulupapäätöksestä voi tarkistaa, onko työnteko-oikeus Suomessa. Jos oleskelulupa on myönnetty sillä perusteella, että on ihmiskaupan uhri, on oikeus työskennellä Suomessa vapaasti. Jos on suorittanut Suomessa tutkinnon ja on työpaikka, oleskelulupaa haetaan Suomessa tutkinnon suorittaneena. EU-valtion, Islannin, Liechtensteinin, Norjan tai Sveitsin kansalainen, ei tarvitse oleskelulupaa Suomeen.

Turvapaikanhakija saa tehdä ansiotyötä (työtä, josta maksetaan palkkaa) joko kolmen tai kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun on hakenut turvapaikkaa. Raja on kolme kuukautta, jos hakija on esittänyt voimassa olevan ja aidoksi todetun passin tai muun matkustusasiakirjan viranomaiselle silloin, kun on tehnyt turvapaikkahakemuksen. Raja on kuusi kuukautta, jos matkustusasiakirjaa ei esitetä.

Oikeus tehdä työtä perustuu lakiin ja työnteko-oikeutta ei tarvitse hakea erikseen. Jos työnteko on jatkuvaa, oleskelulupaa voi hakea työnteon perusteella. Työnantajalla on velvollisuus varmistaa, että ulkomaalaisella työntekijällä on vaadittava työntekijän oleskelulupa tai hän ei tarvitse oleskelulupaa. Kun työnantaja haluaa palkata turvapaikanhakijan, ensisijainen tapa selvittää työnteko-oikeus on kysyä siitä hakijalta. Työnteko-oikeus on varmuudella alkanut, kun turvapaikkahakemuksen jättämisestä on vähintään puoli vuotta, jos hakemusta ei ole jo lainvoimaisesti ratkaistu.

Lyhyen aikaa maassa olleiden kohdalla työnantajan kannattaa varmistaa työnteko-oikeuden voimassaolo Maahanmuuttovirastosta. Työnantaja, joka haluaa työllistää Suomessa oleskelevan turvapaikanhakijan, voi tarkistaa Maahanmuuttovirastosta puhelimitse, onko henkilöllä oikeus tehdä ansiotyötä.

Työnantajan on soittaessa tiedettävä työntekijän nimi sekä asiakasnumero Maahanmuuttovirastossa. Maahanmuuttovirasto ei enää anna kirjallisia todistuksia siitä, onko yksittäisellä turvapaikanhakijalla oikeus tehdä Suomessa ansiotyötä. Kun työnantaja tarkistaa työntekijän työnteko-oikeuden puhelimitse, siitä tehdään merkintä ulkomaalaisrekisteriin. Tarkistus voidaan siis todentaa tarvittaessa, esimerkiksi jos työnantajaa epäillään varmistusvelvollisuuden rikkomisesta.

Turvapaikanhakijana työnteko-oikeus on voimassa, kunnes turvapaikkahakemukseen annettu päätös on lainvoimainen. Lainvoimaisuus tarkoittaa sitä, että hallinto-oikeus tai korkein hallinto-oikeus on antanut asiassa ratkaisunsa tai korkein hallinto-oikeus ei myönnä valituslupaa.

OPISKELIJAN MAAHANMUUTTO

Oleskelulupaa haetaan, kun tulee Suomeen opiskelemaan yli 90 päivän ajaksi, viisumia, jos opinnot kestävät alle 90 päivää. 90 päivää voi opiskella ilman viisumia tai oleskelulupaa, jos on viisumivapaan maan kansalainen. Lupaa kannattaa hakea sähköisesti. EU-valtion, Islannin, Liechtensteinin, Norjan tai Sveitsin kansalainen, ei tarvitse oleskelulupaa Suomeen. Opiskelijan oleskeluluvalla on oikeus tehdä työtä, jos työ on tutkintoon sisältyvää työharjoittelua tai lopputyön tekemistä. Muuta työtä voi tehdä keskimäärin 25 tuntia viikossa lukukauden aikana. Tuntimäärää ei ole rajoitettu viikkotasolla, vaan voit jaksottaa työsi lukukauden aikana tilanteesi mukaan siten, että työskentelet keskimäärin 25 tuntia viikossa. Vapaasti voi työskennellä silloin, kun oppilaitoksessa ei järjestetä opetusta eli kesä- ja joululomilla.

PAKOLAISUUS JA TURVAPAIKAN HAKU

YK:n pakolaissopimus määrittelee pakolaiseksi henkilön, jolla on perusteltu syy pelätä joutuvansa vainotuksi rotunsa, etnisen taustansa, uskontonsa, kansallisuutensa tai poliittisen käsityksensä takia tai sen takia, että hän kuuluu tiettyyn yhteiskuntaryhmään, ja joka oleskelee sen maan ulkopuolella, jonka kansalainen hän on, ja joka mainitun uhan vuoksi ei voi tai halua palata takaisin kotimaahansa. (Pakolaisten oikeusasemaa koskeva YLEISSOPIMUS 77/1098) Ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen 14. artiklan mukaan jokaisella vainon kohteeksi joutuneella on oikeus hakea ja nauttia turvapaikkaa muissa maissa. Palautuskiellon mukaan pakolaista ei saa palauttaa sellaisten alueiden rajoille, jossa hänen henkeään tai vapauttaan uhataan rodun, uskonnon, kansalaisuuden ja tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen vuoksi.

Jokaisella vainon kohteeksi joutuneella ihmisellä on YK:n ihmisoikeussopimuksen takaama oikeus hakea kansainvälistä suojelua toisesta maasta, mikäli hänen kotimaansa ei kykene suojaa tarjoamaan. Turvapaikanhakija saapuu Suomeen itsenäisesti ja hakee turvapaikkaa kansainvälisen suojelun perusteella. Turvapaikkahakemuksesta ei voi tehdä Suomen rajojen ulkopuolelta tai Suomen edustustoista. Päästäkseen Suomeen EU:n ulkopuolelta tulijalla on yleensä oltava passi ja viisumi. Viisumeita ei kuitenkaan myönnetä henkilöille, joiden oletetaan hakevan turvapaikkaa. Tämä ajaa ihmisiä turvautumaan salakuljettajiin ja väärennetyihin passeihin. Geneven pakolaissopimuksen mukaan turvapaikkaa hakeva ihminen ei oleskele laittomasti maassa, huolimatta siitä, miten hän on maahan matkustanut. Turvapaikanhakijoiden palveluista säädetään vastaanotto-laissa ja päätöksen turvapaikan myöntämisestä Suomessa tekee maahanmuuttovirasto. Ennen turvapaikkahakemuksen käsittelyä maahanmuuttovirasto tutkii, onko jokin toinen valtio vastuussa turvapaikkahakemuksen

käsittelystä Dublin-sopimuksen mukaisesti. Kansainvälisen suojelun tarve myös tutkitaan.

Kansainvälisten sopimusten nojalla Suomea sitoo palautuskielto, joka tarkoittaa, ettei ketään saa käännättää tai karkottaa alueelle, jolla hän voi joutua kuolemanrangaistuksen, kidutuksen, vainon tai muun ihmisarvoa loukkaavan kohtelun kohteeksi. Säännökset turvapaikan tai oleskeluluvan myöntämisestä perustuvat Geneven pakolaissopimukseen, Euroopan ihmissoikeussopimukseen sekä YK:n kidutuksen vastaiseen sopimukseen.

Pitkittyneiden konfliktien vuoksi myös kriisimaiden naapurimaiden kantokyky alkaa ylittyä, sillä yli 86 prosenttia maailman pakolaisista on kehitysmaissa. Kun kotiin palaamisen mahdollisuus ei näytä todennäköiseltä, osa ihmisistä on alkanut siirtyä vähitellen Etelä-Eurooppaan ja enenevässä määrin myös Pohjois-Euroopan maihin. Perheen yhdistämisestä on mahdollista saada lisätietoja Migristä.

TILAPÄINEN SUOJELU

Tilapäiseen suojeluun liittyvä prosessi on turvapaikkamenettelyä kevyempi ja nopeampi. Tilapäistä suojelua saavat ovat vastaanottolainsäädännön piirissä ja he voivat asua vastaanottokeskuksessa tai yksityismajoituksessa. Tilapäistä suojelua saavilla on oikeus käyttää vastaanottokeskuksen palveluita ja heidän välttämätön toimeentulonsa turvataan vastaanottorahalla. Kunnan on järjestettävä esi- ja perusopetusta oppivelvollisuusikäisille.

Tilapäistä suojelua hakeneilla on oikeus tehdä töitä heti, kun hakemus on jätetty. Tilapäistä suojelua saavat voivat rekisteröityä työttömiksi työnhakijoiksi ja heillä on oikeus TE-toimiston palveluihin.

Tilapäistä suojelua saavilla ei pääsääntöisesti ole kotikuntaa. He voivat kuitenkin saada kotikunnan vuoden Suomessa oleskeltuaan tai kun muut ehdot täyttyvät. Hallitus valmistelee kotoutumisen edistämiseksi annettuun lakiin muutoksia, jotta kunnille ja hyvinvointialueille voitaisiin korvata kotoutumislain mukaisia kustannuksia palveluiden järjestämisestä niille

tilapäistä suojelua saaville, joille on myönnetty kotikunta.

Tilapäistä suojelua voidaan myöntää Suomessa

Ukrainan kansalaisille, jotka eivät voi palata takaisin Ukrainaan Venäjän hyökkäyksen takia.

Euroopan unionin ja Schengen-sopimuksen ulkopuolisten maiden kansalaisille ja kansalaisuudettomille, jotka ovat oleskelleet Ukrainassa laillisesti ja joiden paluu lähtömaahan turvallisesti ja pysyvästi ei ole mahdollista.

Ukrainalaisten ja Ukrainassa kansainvälistä suojelua tai vastaavaa kansallista suojelua saaneiden perheenjäsenille, jos perheside on muodostettu Ukrainassa ennen 24.2.2022 ja perheenjäsen ei ole Euroopan unioniin tai Pohjoismaihin kuuluvan maan eikä Liechtensteinin tai Sveitsin kansalainen.

Perheenjäsenten ei tarvitse suojelua hakea samanaikaisesti. He voivat esimerkiksi tulla Suomeen myöhemmin ja hakea sitten tilapäistä suojelua.

Jos perheenjäsen on Euroopan Unioniin kuuluvan maan, Liechtensteinin tai Sveitsin kansalainen, hän voi hakea EU-rekisteröintiä.

Tilapäisen suojelun oleskelulupaa haetaan poliisilta tai rajaviranomaiselta. Maahanmuuttovirasto vastaa tilapäiseen suojeluun perustuvan oleskeluluvan myöntämisestä. Maahanmuuttovirasto voi myöntää oleskeluluvan enintään vuodeksi kerrallaan.

VIRANOMAIS- PALVELUT

Paikallisten viranomaisten tulee kehittää kotouttamista monialaisena yhteistyönä. Yhteistyöhön osallistuvat kunta, elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus, TE-toimisto, Kansaneläkelaitos ja poliisi sekä kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja palveluja järjestävät järjestöt, yhdistykset ja yhteisöt.

VASTAANOTTOKESKUKSET

Suomesta turvapaikkaa hakeneet henkilöt majoitetaan vastaanottokeskukseen. Vastaanottokeskuksia ylläpitävät erilaiset toimijat eri puolilla Suomea: Maahanmuuttovirasto, kunnat, järjestöt ja yritykset. Kaikissa keskuksissa on tarjolla asukkaille samat vastaanottopalvelut ja keskuksissa toimitaan samojen periaatteiden mukaisesti. Maahanmuuttovirasto valvoo ja ohjaa vastaanottokeskusten toimintaa.

POLIISI

Poliisi on Suomen sisäisestä turvallisuudesta huolehtiva viranomainen, jonka toimialaan kuuluvat ulkomaalaisten maahanmuuttoon ja maassa oleskeluun liittyvät asiat. Poliisi vastaanottaa turvapaikkahakemukset maahan saavuttaessa ja ohjaa turvapaikanhakijan vastaanottokeskukseen. Kaikilla poliisilaitoksilla on valmius ottaa vastaan turvapaikkahakemus ja rekisteröidä turvapaikanhakija. Kun poliisi on vastaanottanut hakemuksen, asia siirtyy Maahanmuutto-viraston käsiteltäväksi.

Poliisi myös vastaanottaa erilaisia hakemuksia ja myöntää henkilökortteja, passeja ja lupia. Poliisin lupapalvelusta saa apua ja neuvoja tarvittaessa, esimerkiksi ajo-oikeusasioissa.

Poliisin verkkosivuilta löytyy ohjeita maahanmuuttajille usealla eri kielellä:

www.poliisi.fi

MAAHANMUUTTOVIRASTO

Maahanmuuttovirasto (Migri) myöntää oleskelulupia Suomeen muuttaville ulkomaalaisille opiskelijoille, työntekijöille, elinkeinonharjoittajille, paluumuuttajille ja Suomessa asuvien ulkomaalaisten perheenjäsenille. Maahanmuuttovirasto rekisteröi EU-kansalaisten oleskeluoluiden ja myöntää heidän perheenjäsenilleen oleskelukortin. Maahanmuuttovirasto käsittelee myös turvapaikka- ja kansalaisuushakemukset ja ohjaa turvapaikanhakijoiden ja tilapäistä suojelua saavien vastaanottotoimintaa sekä päättää käännyttämisestä ja karkottamisesta.

Maahanmuuttovirasto voi myöntää myös matkustusasiakirjoja henkilöille, jotka eivät ole suomen kansalaisia. Maahanmuuttoviraston myöntämä muukalaispassi ja pakolaisen matkustusasiakirja eivät ole virallisia henkilöllisyystodistuksia, mutta ne mahdollistavat matkustamisen.

Lisätietoja: www.migri.fi

DIGI- JA VÄESTÖVIRASTO(DVV)

Digi- ja väestötietovirasto ylläpitää tietoja Suomessa asuvista ja Suomen kansalaisista. Maahanmuuttaja saa suomalaisen henkilötunnuksen, kun hänen tietonsa rekisteröidään väestötietojärjestelmään. Henkilötunnuksen saaminen edellyttää henkilökohtaista käyntiä palvelusteessä.

Henkilötunnuksia voivat myöntää Digi- ja väestötietoviraston lisäksi Verohallinto ja Maahanmuuttovirasto.

Suomessa asuva ulkomaan kansalainen voit tietyin edellytyksin saada Suomesta kotikunnan. Kotikunnan saamisen yleisiä edellytyksiä

ovat maahan tulo ja asuminen Suomessa. Lisäksi henkilön tulee asua Suomessa vähintään vuoden ajan. Kotikuntaa Suomessa voidaan tarvita kunnan tarjoamien palveluiden käyttämiseen, joihinkin rahallisiin tukiin, henkilö- ja ajokortin saamiseen sekä äänestämiseen.

Kotikunta ja siihen liittyvä vakinainen asuin-osoite rekisteröidään myös väestötietojärjestelmään. Kotikunnan rekisteröi aina Digi- ja väestötietovirasto. Kotikunnan rekisteröiminen edellyttää yleensä henkilökohtaista käyntiä Digi- ja väestötietoviraston palvelupisteessä.

Lisätietoja:

www.dvv.fi/henkiloasiakkaat

www.dvv.fi/ulkomaalaisena-suomessa

ELY-KESKUS

Valtakunnallisesti pakolaisten kuntapaikkojen koordinoinnista vastaa työ- ja elinkeinoministeriö (TEM). Alueellinen koordinointi kuuluu elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksille (ELY-keskus). ELY-keskus tekee yhteistyötä myös alueellaan myös muiden toimijoiden kuten esimerkiksi pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden kanssa toimivien kansalaisjärjestöjen kanssa.

ELY-keskusten maahanmuuttoon liittyviä tehtäviä ovat muun muassa:

maahanmuuttajien kotoutumistyön suunnittelu ja ohjaus

kuntien ohjaus ja neuvonta pakolaisten vastaanottoon liittyvissä asioissa sekä sopimukset kuntien kanssa pakolaisten kuntiin osoittamisesta ja kotoutumisen edistämisestä

alueellisten ulkomaalaista työvoimaa koskevien työlupalinjausten antaminen

etnisen tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistäminen.

Kunnat voivat sopia ELY-keskuksen kanssa kuntapaikoista tekemällä ELY-keskuksen kanssa sopimuksen kuntaan osoittamisesta ja pakolaisten kotoutumisen edistämisestä. Kun kunta tarjoaa kuntapaikan, se sitoutuu

etsimään kuntapaikalle osoitettavalle henkilölle asunnon kunnasta. Kuntapaikoille ohjataan kiintiöpakolaisia ja oleskeluluvan saaneita turvapaikanhakijoita yhteistyössä kunnan, ELY-keskuksen ja vastaanottokeskusten kanssa.

Lisätietoja: www.ely-keskus.fi

TYÖ- JA ELINKEINOTOIMISTO

Työ- ja elinkeinotoimisto (TE-toimisto) vastaa työnhakijana olevien maahanmuuttajien työllistymisestä ja kotoutumista tukevista työvoimaja yrityspalveluista. Kun maahanmuuttaja on rekisteröitynyt TE-toimistoon työnhakijaksi, TE-toimisto vastaa:

alkukartoituksesta

kotouttamissuunnitelman tekemisestä ja

Kotouttamiskoulutukseen ohjaamisesta

Alkukartoituksessa TE-toimiston asiantuntija selvittää maahanmuuttajan aikaisemman koulutuksen, työhistorian, kielitaidon ja muut työllistymiseen ja kotoutumiseen vaikuttavat seikat. Tavoitteena on ohjata maahanmuuttaja joustavasti sellaisiin palveluihin ja toimenpiteisiin, jotka edistävät hänen työllistymistään.

Kotoutumissuunnitelmaan kirjataan palvelut ja toimenpiteet, jotka edistävät maahanmuuttajan kielitaidon oppimista sekä tarjoavat muita yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja ja taitoja.

Kotoutumissuunnitelmassa sovitaan: maahanmuuttajan suomen tai ruotsin kielen opiskelun aloittamisesta tai jatkamisesta

kotoutumiskoulutuksesta ja muista kotoutumista edistävästä toimenpiteistä työhausta ja sen tavoitteista sekä työnhakua tukevista ja työllistymistä edistävästä palveluista.

Lisätietoja:

www.tyomarkkinatori.fi

www.toimistot.te-palvelut.fi

KANSANELÄKELAITOS(KELA)

Kela (Kansaneläkelaitos) huolehtii Suomessa asuvien sosiaaliturvasta eri elämäntilanteissa. Kelan etuuksia voi yleensä saada, jos työskentelee tai asuu vakinaisesti Suomessa.

Kela huolehtii esimerkiksi kansaneläkkeestä, työttömän perusturvasta, lapsiperheiden tuista, kuntoutuksesta ja perustoimeentulosta. Kela arvioi jokaisen hakijan oikeuden tukeen yksilöllisesti.

Kelan tukia voi hakea asiointipalvelussa tai puhelimitse. Kela tarjoaa puhelinpalvelua suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Kela järjestää tarvittaessa maksuttoman tulkkauksen, jos asiakas ei osaa mitään näistä kielistä. Kelan verkkosivuilla on julkaistu esitteitä ja infolehtiä suomeksi, ruotsiksi, englanniksi ja suomeksi. www.kela.fi

Kelan myöntämä Kela-kortti (oikeus sosiaaliturvaan)

Korttia näyttämällä saat apteekeissa ja useilla yksityisillä lääkäriasemilla suorakorvauksen kuluista, jolloin niistä vähennetään suoraan Kela-korvaus. Maksettavaksesi jää tällöin ainoastaan omavastuu.

Oikeus julkiseen terveydenhuoltoon perustuu Digi- ja väestötietoviraston merkintään siitä, että henkilöllä on kotikunta Suomessa (ns. kotikuntamerkintä). Vaikka julkisessa terveydenhuollossa pyydetään usein tunnistautumaan Kela-kortilla, sairausvakuutukseen kuulumisen ja sen osoittaminen Kela-kortilla ei ole edellytyksenä julkisten terveyspalveluiden saamiselle.

Oikeus Suomen sosiaaliturvaan ja Kelan etuuksiin selvitetään siinä vaiheessa, kun asiakas hakee etuutta Kelasta. Oikeus Suomen sosiaaliturvaan riippuu oleskeluajan pituudesta ja sen syistä.

Tilapäisesti Suomeen muuttava esim. opiskelija tai työharjoittelija ei yleensä ole oikeutettu Kelan sosiaaliturvaetuuksiin.

Turvapaikkaa hakeva henkilö on vastaanottokeskuksen palvelujen piirissä hakemuksen käsittelyaikana. Hän ei voi saada Kelan etuuksia ennen kuin hänelle on myönnetty oleskelupa.

Kiintiöpakolaisella on oikeus Kelan etuuksiin heti muutosta lukien. Kun henkilö on saanut Suomesta turvapaikan, on hänellä oikeus Kelan etuuksiin, jos hänen tarkoituksestaan on jäädä Suomeen vakinaisesti asumaan.

Tilapäistä suojelua hakenut henkilö ei yleensä voi saada Kelan etuuksia. Tilapäistä suojelua saavalla voi olla oikeus Kelan asumisperusteisiin etuuksiin, jos Kela arvioi hänen asuvan Suomessa vakinaisesti. Arvio perustuu kokonaisharkintaan.

Kela voi katsoa henkilön asuvan vakinaisesti Suomessa, jos

- hänen perheenjäsenensä (puoliso tai alaikäinen lapsi) asuu jo Suomessa
- hän on aiemmin asunut Suomessa
- hän opiskelee tai työskentelee Suomessa vähintään 2 vuotta

Suomeen muuttava tai töihin tuleva henkilö voi hakea Kela-korttia lähettämällä viestin asiointipalvelussa:

www.kela.fi/omakela

VEROTOIMISTO

Suomessa työskentelevä henkilö tarvitsee verokortin. Työskentelyn voi aloittaa ilman verokorttia, mutta työnantaja tarvitsee verokortin palkanmaksun yhteydessä. Rakennustyömaalla tai telakka-alueella työskentelevä henkilö tarvitsee lisäksi veronumeron.

Verokorttia voi hakea verotoimistosta tai verohallinnon verkkosivujen kautta. Verkkosivujen kautta palvelua on saatavilla usealla eri kielellä. www.vero.fi

HANKEPERUSTEINEN TYÖSKENTELY TAI ERITYISRAHOITUKSET

Tämän suunnitelman yhtenä tarkoituksena on myös arvioida, puuttuuko meiltä jotain palvelua tai mihin osa-alueelle kaivattaisiin erityisesti toimia. Jokainen kunta arvioi omassa toiminnassa olevia tarpeita/kehityskohteita. On kuntien tehtävä hakea yhteistyötä eri osa-alueiden kehittämiseksi tai tehdä sitä omana työnään. Tässä esiin nostetut kysymykset ei ole tyhjentävä listaus, mutta alkutilanne, jonka pohjalta kehittämistä voitaisiin lähteä edistämään.

Kuntien elinvoima uhkaa heiketä tulevaisuudessa, suurten ikäryhmien eläköitymisen myötä. Alueiden elinvoiman säilyttämiseksi maahanmuuttoa tulee edistää. Riskinä on muutoin, että yritysten kasvuedellytysten hiipuminen alueella, johtaa yritystoiminnan siirtymiseen elinvoimaisille alueille.

Työmahdollisuudet toimivat houkuttimen ulkomaiselle työvoimalle. Ongelmana on ollut heikko pitovoima. Pitovoiman kehittämistä ja parantamista tulisi edistää kehittämällä alueiden vastaanottokykyä ja luoda tapa, jolla heidät voitaisiin kotouttaa tehokkaasti.

Ulkomaalaistaustaisille ihmisille tulisi luoda omat palvelukanavat ja tavat, joilla kotoutuminen saataisiin vahvistumaan. Perheenyhdistämistoimet, sosiaalisten verkostojen luominen paikallisesti, yhteisöjen (seurat, kirkot, harrasteet, yms.) toimintaan mukaan pääsy, julkisten palvelujen saatavuus (terveydenhuolto, koulutus ja päiväkodit) kauppa- ja muut palvelut kaipaavat kaikki tukea ulkomaalaisten palvelujen tuottamiseen. Kielimuuri, kulttuurierot ja tottumukset poikkeavat voimakkaasti.

Julkisten toimijoiden mahdollisuus tarjota korkealatuista palveluja edellyttää korkealaatuisen ja oikeellisen käännös ja tulkkauspalvelujen mahdollistamista. Muissa palveluissa olisi hyvä päästä kokeilemaan myös kevyempien

digitaalisten laitteiden toimivuutta, kuhan rinnalla olisi jokin kevyesti/nopeasti käyttöön saatava tulkkauspalvelu.

Pitkäaikaisen työllistymisen ja kotoutumisen edistäminen edellyttää myös työpaikoille tarjottavia palveluja. Liikkumisen mahdollistaminen omatoimisen arjen pyörittämiseen

puuttuvan julkisen liikenteen johdosta tulisi varmistaa.

Helposti saatava arjen apu ja keskustelumahdollisuudet pitäisi löytää. Olisi yksi paikka, josta maahanmuuttaja voisi hakea apua mihin tahansa arjen ongelmaan, matalalla kynnyksellä.

Ohjelmassa olisi hyvä kehittää tapoja, joilla myös kuntalaisten asenteita ja ennakkoluuloja voitaisiin madaltaa ja hyväksyttävyyttä kohottaa. Mahdollisesti yhteisten tapahtumien, esim. kulttuurien erilaisuudesta kertominen ja eroista keskustelutilaisuuksien järjestäminen, kohtauttaminen voisi olla yksi kokeiltava keino.

Keinovalikoiman tulisi olla laaja ja vaikuttava, jotta saisimme työvoiman säilymään alueella, eivätkä he hakeutuisi suurempiin keskuksiin.

POHJOIS- POHJANMAAN HYVINVOINTIALUE

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue vastaa alueen julkisista sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluista 1.1.2023 alkaen.

Hyvinvointialueilla pyritään vastaamaan yhteiskunnan muutoksiin ja takaamaan yhdenvertainen palvelujen saatavuus sekä laadukkaat palvelut asuinpaikasta riippumatta.

Uudistus mahdollistaa entistä yhtenäisemmät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut alueen asukkaille, tiiviimmät yhteistyöverkostot alueen ammattilaisille ja uudenlaisen tavan kehittää alueen palveluita ja toimintaa.

Samalla kuntien vastuu sote-palveluiden ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyy hyvinvointialueille.

Uudistuksen tavoitteena on parantaa palvelujen saatavuutta.

Mahdollisuus saada apua varhaisessa vaiheessa on tärkeää, jotta ihmisen pienestä vaihasta ei kasva suuri.

Arvot – hyvinvointialueen tähdet

Näemme ihmisen

Sinä pohjoispohjalainen ihminen olet meille tärkeä. Näemme ja kuulemme tarpeesi. Toimimme yhdenvertaisesti hyvinvointisi, turvallisuutesi ja aktiivisen osallistumisesi hyväksi.

Kohtaamme ammattitaidolla

Me osaamme ja voimme hyvin. Kaikissa kohtaamisissa vaalimme luottamuksellista ja turvallista ilmapiiriä. Toimimme kaikissa tilanteissa vastuullisesti. Ratkaisemme asioita ja luomme hyviä asiakaskokemuksia yhdessä.

Edelläkävijänä vaikuttavuudessa

Olemme edelläkävijä tutkimuksessa ja vaikuttavien palveluiden luomisessa. Johdamme

tiedolla kohti yhteisesti asetettuja tavoitteita. Kannustamme oppimiseen ja uskallamme rohkeasti kokeilla uutta.

Hyvinvointialueen logon tähtisymbolien tausta on Pohjois-Pohjanmaan taivaalla kirkkaana loistavassa Pohjantähdessä, joka on toiminut suunnannäyttäjänä kulkijoille jo vuosisatoja. Pohjantähti kuuluu Pienen karhun tähdistöön ja on sen kirkkain tähti. Pohjantähti on tällä hetkellä Polaris, mutta Pohjantähti vaihtuu sen mukaan, mikä tähdistä on lähimpänä taivaanapaa. Pohjantähden lailla myös Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue mukautuu ja elää muutoksessa mukana. Hyvinvointialueen strategia on johtotähti, joka ohjaa hyvinvointialueen juuri alkanutta matkaa.

www.pohjois-pohjanmaanhyvinvointialue.fi

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen strategia

PALVELULUPAUS

Hyvinvointi, terveys ja turvallisuus
– yhdessä tehden

ARVOT - HYVINVOINTIALUEEN TÄHDET

Näemme **ihmisen**

Kohtaamme **ammattitaidolla**
Edelläkävijänä **vaikuttavuudessa**

PAINOPISTEET JA STRATEGISET PERIAATTEET

Ihmistä varten

1. Osallisuus, varhainen tuki sekä omaehtoinen terveyden ja hyvinvoinnin parantaminen painottuvat.
2. Palvelut ovat tarpeenmukaiset ja lähellä monin eri tavoin.
3. Palvelujärjestelmä on yhteen sovitettu.

Parhaat osaajat

7. Henkilöstö osallistuu ja kehittää vaikuttavaa toimintaa.
8. Hyvinvointialue on arvostettu työnantaja ja kouluttaja.
9. Johtaminen tukee henkilöstön työhyvinvointia ja osaamisen kehittämistä.

Vaikuttavasti yhdessä

4. Ennaltaehkäisevät ja perustason palvelut vahvistuvat.
5. Palvelujen verkostoa uudistetaan yhteistyössä kuntien, yritysten ja järjestöjen kanssa.
6. Kustannuskehitys vastaa rahoitusta.

Rohkeasti uutta

10. Johtamis- ja toimintamallit uudistuvat.
11. Tieto, tutkimus ja käytännön kokemukset ohjaavat kohti vaikuttavia toimintamalleja.
12. Uudistaminen kuuluu kaikille.

www.pohjois-pohjanmaanhyvinvointialue.fi/hyvinvointialue/strategia/

ALAVIESKA

ASUMINEN

Tilapäistä suojelua saavat henkilöt

Kunta järjestää majoituksen tilapäisen suojelun piirissä oleville henkilöille kunnan omissa vuokra-asunnoissa tai Alavieskan vanhustenkotiyhdistyksen kautta Maahanmuuttoviraston kuntamallin mukaisesti. Tilapäistä suojaa hakee neet henkilöt saapuvat kuntaan vastaanottokeskuksen ohjaamina.

Muut maahanmuuttajat

Kunta tarjoaa vuokra-asuntoja tarvitseville vuokraustilanteen mukaan. Vapaana olevia kunnan vuokra-asuntoja voi hakea sähköisellä lomakkeella kunnan nettisivujen kautta. Hakulomakkeita saa myös kunnan asuntotoimistosta (Pappilantie 1, 85200 Alavieska). Asuntotoimistosta saa ohjausta ja neuvontaa asumiseen liittyvissä kysymyksissä.

VARHAISKASVATUS

Varhaiskasvatus on yhteiskunnallinen palvelu, jolla on monia tehtäviä. Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä ja oppimista yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ja ehkäisee syrjäytymistä. Varhaiskasvatuksessa opitut tiedot ja taidot vahvistavat lasten osallisuutta sekä aktiivista toimijuutta yhteiskunnassa. Lisäksi varhaiskasvatus tukee huoltajia kasvatustyössä sekä mahdollistaa heidän osallistumisensa työelämään tai opiskeluun. Varhaiskasvatuksesta muodostuu ehjä oppimispolku esiopetukseen ja perusopetukseen.

Maahanmuuttajalasten kotoutumisen kannalta on tärkeää, että lapsi osallistuu varhaiskasvatukseen ja oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna esiopetukseen.

Suomen kielen oppimisen tuki järjestetään lapsen varhaiskasvatusryhmässä. Toimintaa voidaan toteuttaa yksilö-, ryhmä- tai pienryhmätyöskentelynä, siten

että lapselle on järjestetty riittävä tuki. Leikki ja vertaistuki on tärkeä oppimisen menetelmä. Lasta autetaan tutustumaan toisiin lapsiin ja integroitumaan ryhmään. Suomen kielen omaksumisessa lasta kannustetaan ja rohkaistaan osallistumaan vuorovaikutukseen toisten lasten kanssa.

Kielen oppimisen tukena käytetään kuvia ja perussanasto opitaan toistuvissa arkitilanteissa. Kielen oppimisessa ja oppimisen seurannassa voidaan käyttää havainnointi- ja arviointivälineitä (mm. Moomin Language School, Kettu-arviointi). S2-kielen opetus kirjataan oppimissuunnitelmaksi, joka sisällytetään lapsen vaasuun ja esiopetuksessa lapsen oppimissuunnitelmaan.

Yhteistyössä huoltajien kanssa käytetään tarvittaessa tulkkipalvelua. Lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa laadittaessa käydään huoltajien kanssa ns. vasukeskustelu.

Varhaiskasvatushakemus tehdään Alavieskassa sähköisesti e-Daisy-palvelussa:

<https://alavieska.daisy.fi/eDaisy/Esuomi/EsuomiLogin>

Esiopetusta järjestetään sekä varhaiskasvatuksessa että yhtenäiskoululla. Ilmoittautumismenettelystä lähetetään kirje kotiin.

KOULUTUS

ESI- JA PERUSOPETUS

Oppivelvollisuuslain soveltamisalan mukaan Suomessa vakinaisesti asuvat lapset ovat oppivelvollisia. Lapsi katsotaan Suomessa vakinaisesti asuvaksi, jos hänellä on kotikuntalaissa tarkoitettu kotikunta. Perusopetuslain 4 §:n mukaan kunta on velvollinen järjestämään sen alueella asuville 26 §:n 1 momentissa tarkoitetuille oppivelvollisuusikäisille perusopetusta sekä oppivelvollisuuden alkamista edeltävänä vuonna esiopetusta.

Tilapäistä suojelua saavat eivät ole oppivelvollisia, koska heillä ei ole kotikuntalain mukaista kotikuntaa. Tilapäistä suojelua saaville tulee kuitenkin järjestää perusopetuslain edellyttämä mahdollisuus osallistua perus- ja esiopetukseen samaan tapaan kuin oppivelvollisuusikäisille turvapaikanhakijalapsille.

Koska tilapäistä suojelua saavat lapset eivät ole oppivelvollisia, oppivelvollisuuslain 4 §:ssä säädetty oppivelvollisuuden suorittamisvaihtoehdoista perusopetuksen suorittamisvelvollisuuden jälkeen ei koske heitä. Tilapäisen suojelun direktiivin 14 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on kuitenkin annettava tilapäistä suojelua saaville alle 18-vuotiaille mahdollisuus hakeutua

koulutusjärjestelmään samoin edellytyksin kuin vastaanottavan jäsenvaltion kansalaisille.

Alavieskassa on yksi koulu, yhtenäiskoulu, jossa opiskelee oppilaita 0-9 luokilla. Maahanmuuttajaoppilaan perusopetus voidaan järjestää joko valmistavassa luokassa tai inklusiivisesti yleisopetuksen ryhmässä. Mikäli oppilaan opetuksen järjestäminen tapahtuu valmistavan opetuksen luokassa, tarkastellaan oppilaan mahdollisuutta integroitua heti esim. taito- ja taideaineissa yleisopetuksen ryhmiin.

Oppilaalle tehdään alkukartoitus, jossa käydään oppilaan ja huoltajan kanssa läpi oppilaan aiempi kouluhistoria ja kokonaistilanne. Oppilaalla on oikeus oppilashuollon palveluihin ja tukitoimet järjestetään tarvittaessa.

Tilapäistä suojelua saavat vastaanottopalveluja vastaanottokeskuksesta ja he ovat palvelujen osalta pääosin turvapaikanhakijaa vastaavassa asemassa.

Valmistavan opetuksen tavoitteena on ensisijaisesti arkikielen omaksuminen ja suomalaisen kulttuurin tunteminen. Opetuksessa noudatetaan valmistavan opetuksen opetussuunnitelmaa. Valmistavassa opetuksessa ei ole tuntijaksoa. Jokaiselle oppilaalle laaditaan oma opinto-ohjelma. Valmistavaa opetusta on annettava 6-10-vuotiaille vähintään 100 h/kk ja tätä vanhemmille 111 h/kk. Valmistava opetus voi kestää enintään 9 kk ja siitä annetaan osallistumistodistus.

Kielilain (423/2003) mukaan maahanmuuttajalla on oikeus tulkkaukseen ja asiakirjojen käännöksiin häntä koskevissa asioissa. Asia voidaan tulkita tai kääntää sellaiselle kielelle, jota asianosaisen voidaan todeta asian laatuun nähden riittävästi ymmärtävän. Perheenjäsenten käyttämistä tulkkina tulee välttää.

Yhteydenpitoon perheen kanssa ja tiedottamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota (tapaukset, kirjallisten tietojen kääntäminen ja käsitteiden selittäminen).

Suomi toisena kielenä -opetusta järjestetään sitä tarvitseville. Päätös opetuksesta ja järjestämispaikasta tehdään tapauskohtaisesti. Oppilaan oman äidinkielen opetusta voidaan järjestää esim. kerhomuotoisesti.

TOINEN ASTE

Lähikunnissa on tarjolla monipuolisesti toisen asteen koulutusta. Alavieskan kunta ei järjestä toisen asteen opintoja.

AIKUISKOULUTUS

(kieliopinnot ja ammattiin valmistava koulutus, täydennyskoulutus)

Alavieskan kunnassa ei ole ammatillista oppilaitosta. Kansalaisopisto järjestää erilaisia kursseja, joihin on mahdollisuus osallistua.

© Ellen Nyrhinen ja Niila Salonen

VAPAA-AIKAPALVELUT

Ajankohtaiset tapahtumatiedot www.alavieska.fi sivustolta

NUORISOPALVELUT

Nuorisopalvelut ovat osa Alavieskan kunnan peruspalveluita. Kohderyhmänä ovat alle 29-vuotiaat lapset ja nuoret. Nuorisopalvelujen tehtävä on tukea lasten ja nuorten elämänhallintataitoja, kasvua, kehitystä ja itsenäistymistä, sekä tarjota ajankohtaista tietoa osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksiin. Nuorisotoiminnassa keskeisenä asiana on hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Toiminta on pääosin ennaltaehkäisevää kasvatus- ja tukitoimintaa, nuorten omaehtoisen toiminnan tukemista sekä kansalaisvaikuttamiseen ja vastuuseen kasvattamista. Kunnan nuorisotyöhön ja -politiikkaan kuuluvat nuorten kasvatuksellinen ohjaus, toimintatilat ja harrastusmahdollisuudet, tieto- ja neuvontapalvelut, nuorisoyhdistyksien ja muiden nuorisoryhmien tuki, liikunnallinen, kulttuurinen, kansainvälinen ja monikulttuurinen nuorisotoiminta, nuorten ympäristökasvatus sekä tarvittaessa nuorten työpajapalvelut tai muut paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin sopivat toimintamuodot.

Perusnuorisotyö sisältää nuorisotilatoimintaa, leiri- ja retkitoimintaa, tapahtumia, koulunuorisotyötä, verkkonuorisotyötä, ehkäisevää päihdetyötä sekä monialaista yhteistyötä. Toiminnassa tuetaan nuorten osallisuuden ja vaikuttamisen mahdollisuuksia, sosiaalista vahvistumista sekä syrjäytymisvaarassa olevia nuoria. Suvaitsevaisuutta ja erilaisuuden hyväksymistä edistetään kansainvälisyys- ja kulttuurikasvatuksen avulla.

Etsivä nuorisotyö tarjoaa varhaista tukea nuorille. Tehtävänä on etsiä nuoria, jotka ovat ilman opiskelupaikkaa, töitä, sopivia palveluita tai muuten tuen tarpeessa. Tavoitteena on olla läsnä nuorten keskuudessa ja tarjota mahdollisuus turvalliseen ja luottamukselliseen aikuis-kontaktiin. Etsivä nuorisotyö etsii nuoren

kanssa ratkaisuja nuoren pulmiin ja kysymyksiin ja auttaa nuorta saavuttamaan tarvitsemansa palvelut. Etsivän nuorisotyöntekijään voi ottaa yhteyttä nuori itse, vanhempi, kaveri, viranomainen tai kuka tahansa yksityishenkilö, jolla on huoli nuoresta. Etsivään nuorisotyöhön ilmoitetaan lain mukaan nuorista, jotka eivät saa peruskoulun päätyttyä toisen asteen opiskelupaikkaa tai eivät ota sitä vastaan. Myös alle 29-vuotiaat toisen asteen opinnot keskeyttäneet nuoret ilmoitetaan tiedoksi etsivään nuorisotyöhön. Etsivän nuorisotyön palvelu on nuorille täysin vapaaehtoista ja ilmaista.

Maahanmuuttajilla on samat mahdollisuudet ja oikeudet nuorisopalveluihin kuin kaikilla muilla paikkakuntamme nuorilla. Työkielenä on suomi, mutta ohjaajilla on taito puhua myös englantia, sekä tarvittaessa toimintaamme voidaan tarvittaessa ottaa tulkki. Tarpeen mukaan pystytään järjestämään kerhotoimintaa eri kohderyhmille.

Nuorisotyössä kaikkien nuorten kohdalla on saman tavoitteet, säännöt ja eri toimintoihin asetetut ikäraajat. Tavoitteena on, että nuorisotoiminta olisi kaikille turvallista, mielekästä ja tasa-arvoista. Tähän pyritään ottamalla jokainen huomioon tutustumalla paikallisiin lapsiin ja nuoriin sekä varmistetaan, että he tietävät ajankohtaisesta toiminnasta, säännöistä ja käytänteistä.

Tietoa nuorisopalveluista ja toiminnasta sekä yhteystiedot löydät Alavieskan kunnan nettisivuilta ja Instagramista [@alavieskan_nuoppari](https://www.instagram.com/alavieskan_nuoppari). Alavieskan kunnan nuorisotila sijaitsee osoitteessa Pääskyntie 1.

KIRJASTO

Alavieskan kunnankirjasto on julkinen, avoin ja maksuton palvelu. Alavieska kuuluu Joki-kirjastoryhmään, jonka verkkokirjasto ja e-aineistot löytyvät osoitteesta joki.finna.fi. Kirjasto tarjoaa asiakkaittensa käyttöön kirjoja, lehtiä, äänitteitä ja elokuvia. Omaan kokoelmaan kuuluu suomenkielisen lisäksi jonkin verran ruotsinkielistä ja vieraskielistä aineistoa. Lisäksi aineistoa voidaan lainata ilmaiseksi muista Joki-kirjastoista sekä Helsingin kaupunginkirjaston alaisesta Monikielisestä kirjastosta. Joki-kirjastojen verkkokirjastossa on tarjolla paljon e-aineistoa, muun muassa eri kielisiä musiikkitaltointeja ja elokuvia sekä PressReader, joka sisältää aikakausi- ja sanomalehtiä 120 maasta. Kirjaston tilojen, asiakaskoneiden ja digitointilaitteiden käyttö on asiakkaalle maksutonta. Samoin maksutonta on kirjaston omien aineistojen käyttö, lainaus ja varaaminen, kirjastossa oleskelu sekä ohjaus ja neuvonta.

KULTTUURI

Kulttuuripalvelut edistävät kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa, kulttuuriperinnön ylläpitämistä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa. Kulttuuripalvelut ylläpitävät kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Kulttuuripalvelut tekevät yhteistyötä mm. kansalaisjärjestöjen sekä kunnan toimijoiden kanssa. Kunnan kaikki kulttuuritapahtumat ja tilaisuudet ovat avoimia kaikille kuntalaisille.

LIIKUNTAPALVELUT

Urheiluseura Viri tuottaa kunnan liikuntapalvelut. Virin ohjatut ryhmät sekä matalankynnyksen urheilukilpailut ovat kaikille avoimia ja maksuttomia. Ryhmiä löytyy kaiken ikäisille. Tarvittaessa Viri räätälöi erikseen liikuntapalveluja määräaikaaisesti eri ryhmille.

JÄRJESTÖT JA KOLMASSEKTORI ALAVIESKASSA

Seurakunta tarjoaa diakonia apua ja vapaa-ajan toimintaa
Urheiluseura Viri tarjoaa liikuntapalveluja
Vanhustenkotiyhdistys tarjoaa majoitusta
4H järjestää kerhoja lapsille ja nuorille
Sekä muut kunnan yhdistykset ja järjestöt oman toimintansa kautta

© Ilona Piispanen

SIEVI

ASUMINEN

Valtaosan Sievin kunnan vuokra-asunnoista omistaa kiinteistöasakeyhtiö Sievin Jussi. Asuntoja haetaan asuntohakemuslomakkeella, joita saa Sievin kunnan nettisivuilta sekä asuntotoimistosta. Toimistolla palvellaan suomeksi ja englanniksi tai tarvittaessa tulkkipalvelut saa puhelintulkkauksena. Hakemuslomakkeet ovat suomenkielisiä. Asuntohakemuksen liitteeksi on oltava oleskelulupa. Määräaikaiselle työntekijälle voidaan tehdä määräaikainen vuokrasopimus. Asunnonhakijan luottotiedot tarkistetaan asuntohakemuksen käsittelyn yhteydessä. Asunnon vakuusmaksu on yhden kuukauden vuokran määrän. Maksuhäiriömerkinnän saanut asunnonhakija joutuu maksamaan kahden kuukauden vuokraa vastaavan vuokravakuuden tai hankkimaan maksusitoumuksen Kelalta tai sosiaalitoimelta. Kelalta haettaville maksusitoumuksille vakuuden määrä on kaksi kuukautta. Asunnon vuokrasopimuksen liitteenä annetaan asuntoyhtiön järjestyssäännöt ja järjestyssäännöt käydään allekirjoituksen yhteydessä läpi. Vuokralainen sitoutuu noudattamaan järjestyssääntöjä. Vuokralaisen vastuulla on asunnon puhtaanapito. Vuokran maksamatta jättämisestä tai järjestyssääntöjen rikkomisesta voi seurata häätö asunnosta. Asuntojen jaossa käytetään tarveharkintaa. Asunnon saaminen riippuu asunnon tarpeesta, maksukyvystä, varallisuudesta ja siitä, onko hakijalla jo asunto jossain muualla. Jos hakijalla on vuokrarästejä edellisestä vuokrasuhteesta yhtiölle, ei häntä oteta vuokralaiseksi ennen kuin vanhat saatavat on maksettu kokonaisuudessaan. Asuntotoimiston aukioloajat ovat samat kuin kunnantalon ja ne löytyvät Sievin kunnan internetsivuilta www.sievi.fi.

©Lauri Haikolan koulun kuudesluokkalaiset

VARHAISKASVATUS

Varhaiskasvatus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää sekä tärkeä vaihe lapsen kasvun ja oppimisen polulla. Varhaiskasvatuksen tavoitteena on tukea lapsen oppimisen edellytyksiä, edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellisen tasa-arvon toteuttamista inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Periaatteisiin kuuluu kaikkia lapsia koskevat yhtäläiset oikeudet, tasa-arvoisuus, yhdenvertaisuus, syrjimättömyys, moninaisuuden arvostaminen sekä sosiaalinen osallisuus ja yhteisöllisyys (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022 s.7).

Sievissä varhaiskasvatuspalvelut ovat osa kunnan sivistystoimea ja varhaiskasvatusta järjestetään varhaiskasvatustilain mukaisesti kunnallisissa päiväkodeissa, ryhmäperhepäivähoitokodeissa sekä perhepäivähoitokodeissa. Varhaiskasvatuksen henkilöstörakenne ja kelpoisuusvaatimukset määritellään varhaiskasvatustilaisissa. Varhaiskasvatuksen erityisopettaja (veo) toimii tarvittaessa lasten kehityksen ja oppimisen ja hyvinvoinnin tuen asiantuntijana osana kasvattajatiimiä.

Päiväkoti Linnunlaulussa on kuusi ryhmää eri ikäisille lapsille. Linnunlaulussa järjestetään vuorohoitoa sekä maksutonta kerhotoimintaa ja osaviikkoista varhaiskasvatustoimintaa (VAKA toimintaa) lapsille, joilla ei ole tarvetta kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen. Tuulihaatun päiväkodissa toimii kaksi ryhmää 1–5-vuotiaille lapsille normaaleina aukioloaikoina. Esiopetus toteutetaan kunnassa koulujen yhteydessä ja esioppilaiden täydentävä varhaiskasvatus järjestetään aamu- ja iltapäiväkoti Epelessä, joka toimii Lauri Haikolan koulun yhteydessä. Ryhmäperhepäivähoitokodeissa Järvinne, Kukonkoski ja Kukontupa on 8-12 paikkaa 1-6 vuotiaille lapsille. Perhepäivähoitajia toimii tällä hetkellä kolmessa perhepäivähoitokodissa.

Varhaiskasvatuspaikkaa voit hakea osoitteesta:

<https://sievi.dai-synet.fi/eDaisy/Esuomi/EsuomiLogin>

Varhaiskasvatuksessa monikulttuurisuuskasvatuksen tavoitteena on opettaa lapsia kulttuuristen erojen suvaitsevaisuuteen ja hyväksymään erilaisuus ja monimuotoisuus osana yhteiskunnan erilaisuutta. Kasvattajan tehtävänä on tukea toiminnallaan jokaisen lapsen oman kulttuurin tuntemusta, mahdollistaa lasten tutustuminen muihin kulttuureihin ja antaa tilaa lasten kysymyksille ja pohdinnalle kulttuurien monimuotoisuudesta. Tämä edellyttää, että kasvattajilla on tietoa kulttuureista ja katsoimuksista sekä taitoa nähdä ja ymmärtää asioita monesta näkökulmasta ja asettua toisen asemaan.

Huoltajien ja varhaiskasvattajien välisessä yhteistyössä noudatetaan kasvatuskumppanuiden periaatteita ja yhteistyö pohjautuu keskinäiseen luottamukseen, vuorovaikutukseen, kunnioitukseen ja positiivisuuteen. On tärkeää, että huoltajat ja kasvattajat keskustelevat ja vaihtavat kuulumisia päivittäin. Se mahdollistaa kulttuurillisen tiedon jakamisen puolin ja toisin. Yhteistyössä huoltajien kanssa voidaan tarvittaessa käyttää tulkkauspalvelua, perheen omalle äidinkielelle käännettyjä tiedotteita tai kuvia.

Monikulttuuristen perheiden kanssa on tärkeää keskustella oman äidinkielen merkityksestä kaksikielisyyden kehityksessä. Varhaiskasvatuksessa Suomi toisena kielenä (S2) – opetuksen tavoitteena on yhdessä lapsen äidinkielen kanssa vahvistaa lapsen monikulttuurista identiteettiä ja tukea toiminnallisen kaksikielisyyden syntymisessä. Suomen kielen oppiminen on prosessi, joka tapahtuu jatkuvassa vuorovaikutuksessa ja suunnitelmallisessa toiminnassa. Kasvattajan tehtävänä on tukea, rohkaista ja kannustaa lasta osallistumaan sosiaaliseen vuorovaikutukseen toisten lasten kanssa. Lisäksi varhaiskasvatuksen arjessa lapsen kielen oppimista voidaan tukea monin eri tavoin kuten monipuolinen kuvien käyttö arjen eri tilanteissa sekä lorut, laulut ja leikki. Jos lapsi ei pääse mukaan toimintaan eikä pääse kielellisesti hyötymään ryhmän yhteisistä vuorovaikutustilanteista, tarvitaan suunnitelmallista ja säännöllistä S2-opetusta.

Varhaiskasvatuksessa toteutettavan yhteistyön tavoitteena on myös tukea huoltajien keskinäistä vuorovaikutusta. Huoltajien yhteinen toiminta varhaiskasvatuksen järjestämisissä erilaisissa tilaisuuksissa ja toiminnallisissa tapahtumissa vahvistaa yhteisöllisyyttä, verkostoitumista ja tarjoaa mahdollisuuden tutustua muihin huoltajiin uudella asuinpaikalla.

Lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa kasvattaja voi perheen suostumuksella käydä kotikäynnillä tutustumassa lapseen tutussa ja turvallisessa ympäristössä. Kotikäynnin tarkoituksena on molemminpuolinen tutustuminen ja tiedon vaihto jo ennen varsinaisen hoitosuhteen alkua. Huoltajat saavat tietoa varhaiskasvatuksen arjesta ja kasvattaja saa tietoa lapsesta, perheestä ja heidän toiveistansa. Lisäksi huoltajat käyvät sovittuina ajankohtina tutustumassa lapsen kanssa varhaiskasvatuspaikkaan mielellään useita kertoja ennen hoidon alkamista.

Varhaiskasvatuksessa lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia tuetaan vastaamalla lapsen perustarpeisiin eli hoitopäivän aikana huolehditaan lapsen ravinnon saannista, levosta, turvallisuudesta ja ihmissuhteista ja päivittäisestä

liikunnasta. Lapselle tarjotaan hoitopäivän aikana aamupala, lounas ja välipala. Kotoa on hyvä varata riittävästi sisä- ja ulkovaatteita lapsen tarpeet ja sekä vuodenaajat että sää huomioiden. Lapsen henkilökohtaiset hoitotarvikkeet (vaipat, rasvat ym.) huoltajat hankkivat hoitopaikkaan.

Jokaisella varhaiskasvatukseen osallistuvalla lapsella on oikeus saada yksilöllisesti kohdennettua, lapsen tarpeiden mukaista tukea, jonka tavoitteena on edistää lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia. Tuki varhaiskasvatuksessa järjestetään yleisenä, tehostettuna ja erityisenä tukena inklusiivisten periaatteiden mukaisesti.

Varhaiskasvatuksessa lapselle laaditaan varhaiskasvatussuunnitelma (lapsen vasu) yhteistyössä huoltajien kanssa. Suunnitelmassa kuvataan lapsen osaaminen, vahvuudet, kiinnostuksen kohteet, yksilölliset tarpeet sekä mahdollinen kehityksen ja oppimisen tuki. Lisäksi suunnitelmaan kirjataan lapsen kehitystä, oppimista ja hyvinvointia tukevat yhteistyökäytännöt. Lapsen mielipiteet ja osallistuminen vasukeskusteluun selvitetään ja huomioidaan lapsen iän ja kehitystason mukaan.

Sievin kunnan varhaiskasvatuspalvelut

Haikolantie 16, 85410 Sievi

Varhaiskasvatuspäällikkö p. 044 4883 351

Päiväkodin johtaja p. 044 4883 350

www.sievi.fi/varhaiskasvatus

KOULUTUS

Jokaisella maahanmuuttajalapsella ja nuorella on oikeus koulunkäyntiin. Sievissä maahanmuuttajalasten ja -nuorten koulutus on keskitetty Kirkonkylän koulukeskukseen, jossa toimii Lauri Haikolan koulu (1-6 luokat) ja Jussinpekan koulu (7.-9 luokat).

Maahanmuuttajan tilanne käydään läpi henkilökohtaisesti. Jokaisen opetus muovataan vastaamaan hänen tarpeitaan. Suomen kielen lähtötaso ja aikaisempien opintojen tilanne ovat jokaisella maahanmuuttajalla erilaiset. Tarvittaessa maahanmuuttaja käy vuoden ajan tai pidemminkin aikaa valmistavaa opetusta, jossa keskitytään suomen kielen opiskeluun. Samalla tutustutaan suomalaiseen kouluun. Jokaisella lapsella on kotiluokka, jonka mukana lapsi käy suorittamassa taitoaineita (käsityöt, musiikki, kuvaamataito, liikunta), joissa kielitaito ei ole niin olennaista. Reaaliaineita (historia, biologia ja maantieto ym.) lapsi opiskelee kotiluokkansa kanssa vasta, kun kielitaito on vaatimuksia vastaavalla tasolla. Mahdollisuuksien mukaan maahanmuuttaja voi saada valmistavan opetuksen jälkeen tukiovetusta tarvitsemisessaan aineissa omalla äidinkielellään. Oppilaalla on oikeus saada oman uskontonsa opetusta (asiasta neuvotellaan vanhempien kanssa) ja kouluruokailussa otetaan huomioon uskontoon liittyvät ruokavalit.

Sievissä on 6 alakoulua (1-6 luokat). Lauri Haikolan koulussa toimivat koko kunnan yhteiset pienryhmät sekä 4-5 esiopetusryhmää. Vuosiluokat 7-9 opiskelevat koulukeskuksessa Jussinpekan yläkoulussa. Myös lukio toimii koulukeskuksessa. Sievin koulutoimen yhteistyö kotien kanssa tarkoittaa ennen muuta yhteistä kasvatustavoitetta.

Pyrkimyksenä on kasvattaa oppilaista myönteisiä ja yhteistyökykyisiä kansalaisia. Koululaitos tarjoaa oppilaille perustiedot ja -taidot elämää ja jatko-opintoja varten. Oppimisen ohessa edistetään persoonallisuuden kasvua järjestämällä siihen tarvittavaa opetusta, kasvatuksellista ohjausta ja riittäviä oppilashuollollisia palveluja.

Suomessa vakinaisesti asuvat lapset, myös ulkomaan kansalaiset, ovat oppivelvollisia. Alle kouluikäisillä maahanmuuttajalapsilla on oikeus osallistua varhaiskasvatukseen ja esiopeutukseen, jotta lapsi alkaisi oppia suomen kieltä. Maahanmuuttajien opetuksen erityistavoitteena on tukea oppilaan kasvamista sekä suomalaisen että oppilaan oman kieli- ja kulttuuriryhteyden aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi. Perusopetuksella pyritään turvamaan oppilaan mahdollisuudet selviytyä jatko-opinnoista ja työelämässä Suomessa. Lisäksi tarkoituksena on antaa Suomeen muuttaville valmiuksia toimia tasavertaisina jäseninä suomalaisessa yhteiskunnassa.

Kouluikäisinä Sieviin saapuneille oppilaille annetaan tarvittaessa perusopetukseen valmistavaa opetusta 6-16 -vuotiaille 24-26 tuntia viikossa. Sievissä valmistavan opetuksen (valo) luokka on Lauri Haikolan koulussa. Valmistavan opetuksen kesto on yleensä yksi vuosi. Valmistavan opetuksen tavoitteena on edistää oppilaan kotoutumista sekä antaa tarvittavat valmiudet perusopetukseen siirtymistä varten. Kun oppilas on saavuttanut riittävät kouluvalmiudet, hän siirtyy perusopetukseen. Tavoitteena on, että oppilas pystyy opiskelemaan täysipainoisesti kaikkia perusopetuksen oppiaineita ja että hänen on mahdollista jatkaa opintojaan perusopetuksen jälkeen.

Lisätietoja,
sivistysjohtaja puh. 044 4883 345
ja Sievin kunnan nettisivuilta
www.sievi.fi ja www.peda.net/sievi

MAAHANMUUTTAJILLE SUUNNATTU AIKUISKOULUTUS

Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä JEDU antaa opetusta maahanmuuttajalle. Maahanmuuttajan opintopolku JEDUssa voi koostua joko valmentavasta koulutuksesta, ammatillisesta koulutuksesta tai molemmista. Koska riittävä suomen kielen taito (taitotaso B.1.) on yhtenä pääsyvaatimuksena ammatilliseen koulutukseen, moni aloittaa opiskelun valmentavasta koulutuksesta.

Raudaskylän kristillinen opisto järjestää maahanmuuttajille mm. aikuisten perusopetusta ja erilaisia kielikoulutuksia.

Haapaveden Opisto järjestää nuorille ja aikuisille maahanmuuttajille kotoutumiskoulutukseen rinnastettavaa (omaehtoista) eri osaamistasoilta lähtevää suomen kielen ja kulttuurin koulutusta.

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto järjestää alueella työvoimapolitiittisena koulutuksena maahanmuuttajien kotoutumiskoulutusta.

Lisätietoja:
www.tyomarkkinatori.fi
www.jedu.fi
www.rko.fi
www.haapop.fi

Tietoa muista maahanmuuttajien koulutuksista saa opintopolusta
www.opintopolku.fi

©Lauri Haikolan koulun kuudesluokkalaiset

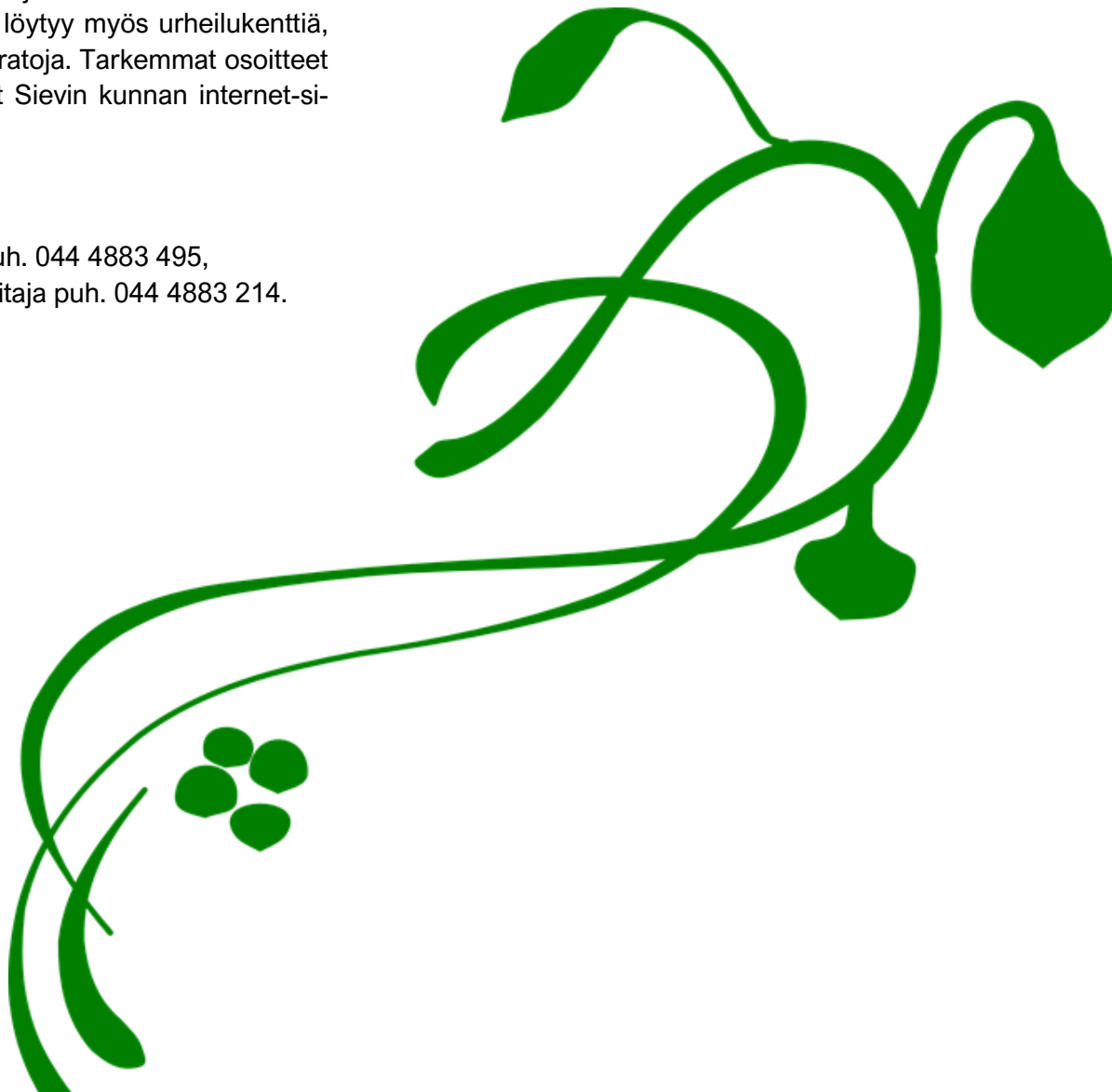
VAPAA-AIKAPALVELUT

Hyvinvointitoimi: Sievin kunnan hyvinvointitoimen palvelut koostuvat useasta osa-alueesta. Hyvinvointitoimen palveluihin kuuluvat liikunta-, kulttuuri-, nuoriso-, kirjasto-, sekä työllisyyspalvelut. Lisäksi kunnan ehkäisevän päihdetyön toteutusvastuu on hyvinvointitoimella. Näiden kunnallisten palvelujen lisäksi alueella toimii useita seuroja, kerhoja ja yhdistyksiä, jotka toimivat vapaa-aikasektorilla.

Liikuntapalvelut: Liikuntapalveluja on tarjolla kuntalaisille kunnan keskustassa sekä kylillä. Keskustaajamassa on monitoimihalli (liikuntasali, kuntosali), voimailusali, kaukalot, jalkapallokenttä, tenniskenttä, pesäpallokenttä, yleisurheilukenttä sekä pururata/valaistu latu. Monitoimihallin palveluista, kuntosalin käyttöehdoista ja varattavista vuoroista saa lisätietoja monitoimihallin asiakaspalvelusta asiakaspalvelun aukioloaikoina ja Sievin kunnan internet-sivuilta. Sivukyliltä löytyy myös urheilukenttiä, hiihtolatuja ja pururatoja. Tarkemmat osoitteet ja palvelut löytyvät Sievin kunnan internet-sivuilta.

Yhteystiedot:

liikunnanohjaaja puh. 044 4883 495,
urheilualueiden hoitaja puh. 044 4883 214.

Kulttuuripalvelut: Osana Sievin kunnan hyvinvointitoimea on kulttuurityö. Hyvinvointitoimen tehtävänä on huolehtia kunnan kulttuuritoiminnasta, sen kehittämisestä ja tukemisesta sekä tarjota kuntalaisille monipuolisesti mahdollisuuksia elämysten kokemiseen. Kulttuuripalvelut järjestävät vuoden mittaan

erilaisia kulttuuritapahtumia yksin sekä yhteistyössä muiden alueen kulttuuritoimijoiden

kanssa. Kulttuurityö organisoii heinäkuussa pidettävät Sievi-viikot, joiden päätapahtuma on Muttimarkkinat heinäkuun kolmantena lauana. Kulttuuripalvelut tuottavat

kulttuurielämyksiä kaikille kuntalaisille. Kulttuuripalvelut järjestävät kulttuuritapahtumia ja tukee vapaaehtoista kulttuuritoimintaa avustuksin. Erilaisista tapahtumista, konserteista, näyttelyistä ja retkistä ilmoitetaan Sievin kunnan internet-sivuilla, paikallislehti Sieviläisessä, sosiaalisessa mediassa, kunnan tiedotelehdessä sekä ilmoitustauluilla. Kuntalaisten tekemää kulttuurityötä tuetaan kulttuuritoimen avustuksin. Kulttuuripalveluiden toimialaan kuuluvat myös kotiseutumuseo Aarreaitta kirkon vieressä, kotiseutuarkisto kunnantalon alakerrassa sekä näyttelytila Taidelaari kirjaston alakerrassa. Lisätietoja avustuksista löydät kunnan www-sivuilta www.sievi.fi. Kulttuurityön kehittämisestä ja toteuttamisesta Sievin kunnassa vastaa kulttuurituottaja-tiedottaja.

Yhteystiedot: kulttuurituottaja-tiedottaja
puh. 044 4883 491.

Hyvinvointitoimi on kunnantalolla, osoitteessa Haikolantie 16.

Kirjasto: Sievin kirjasto on keskustassa, osoitteessa Haikolantie 19, Sievi. Kirjastosta löytyy lainattavia kirjoja, lehtiä, musiikkia, elokuvia, nuotteja ja multimedialevyjä suomeksi ja myös muilla kielillä. Kirjastossa on myös tietokoneita, joilla pääset internetiin. Kirjasto kuuluu JOKI-kirjastojen ryhmään yhdessä Alavieskan, Haapajärven, Haapaveden, Kalajoen, Kärämäen, Merijärven, Nivalan, Oulaisten,

Pyhäjärven, Pyhännän, Reisjärven, Siikalatvan ja Ylivieskan kanssa. Sievissä kulkee myös kirjastoauto. Kirjaston käyttöön tarvitset kirjastokortin. Kortin saa kirjastosta täyttämällä kaavakkeen. Kortti on ilmainen. Kortti pitää esittää aina aineistoa lainattaessa ja internet-aikaa varattaessa. Lainattu aineisto pitää palauttaa kuittissa mainittuun päivämäärään mennessä. Myöhästymisestä seuraa sakkomaksu, jonka määrä riippuu siitä, onko lainattu kirjoja vai elokuvia. Kaukolaina tarkoittaa, että voit hakea internetin kautta toisten kirjastojen kokoelmista haluamasi kirjoja ja ne toimitetaan lähimpään kirjastoon, josta teoksen voi noutaa. Kaukolaina on maksullista.

Yhteystiedot:

kirjaston asiakaspalvelu puh. 044 4883 238,
sievinkirjasto@sievi.fi

Nuorisopalvelut: Nuorisopalveluiden tehtävänä on tarjota ja kehittää palveluitaan kohderyhmään kuuluville kuntalaisille. Voimassa olevan nuorisolain mukaan palvelun piiriin kuuluvaksi luetaan kaikki alle 29-vuotiaat. Toiminta koostuu viikoittain toteutuvista varhaisnuorten ja nuorten tilailloista, ryhmätöinnöistä sekä pitkin vuotta tapahtuvista retkistä, leireistä ja tapahtumista. Viikoittainen toiminta toteutetaan Nuorisotalo Miitin tiloissa. Nuorisopalveluiden työntekijät tekevät myös koulupäivystystä yläkoululla ja lukiolla viikoittain. Koululaisten loma-ajoille tarjotaan niin puuhapäiviä, leirejä kuin liikuntatapahtumia.

Kouluvuoden aikana tiistaista perjantaihin sekä koulujen syys- ja talviloma-aikoina järjestetään klubi-iltapäiviä ja -iltoja nuorisotalo Miitin klubitilassa. Ala- ja yläkouluikäisille on omat toiminta-ajat. Klubi-iltojen aikataulut löydät Nuorisotalo Miitin välilehdeltä kunnan nettisivuilta www.sievi.fi. Ajankohtaiset tapahtumat löydät tapahtumakalenterista.

Toimistot sijaitsevat koululla, kunnantalolla ja nuorisotalo Miitillä. Nuorisotyöntekijän työhuone sijaitsee lukiolla, rehtorin toimiston vieressä. Yhteystiedot:

nuorisotyöntekijä puh. 044 4883 485,
nuoriso-ohjaaja puh. 044 4883 480.

Jelppiverkko ja etsivä nuorisotyö:

Jelppiverkko on nuorten palvelu, jonka tarkoituksena on yhdessä nuoren kanssa löytää ratkaisuja elämän solmukohtiin. Jelppiverkon kohderyhmänä ovat 15-28-vuotiaat. Tavoitteena on vahvistaa nuorten elämänhallintaa ja sosiaalisia taitoja, sekä tiivistää viranomaisyhteistyötä ja verkostotyötä. Seutukunnan alueella toimivaa palvelua hallinnoi Oulaisten kaupunki. Työntekijöinä toimivat startti- ja yksilövalmentaja sekä etsivä nuorisotyöntekijä. Jelppiverkkoon ohjatun nuoren kanssa tehdään alkukartoitus ja ohjataan tarvittavien palvelujen piiriin. Jelppiverkon työntekijöillä on mahdollisuus jalkautua kentälle ja kulkea nuoren rinnalla käytännön tasolla: esimerkiksi voi lähteä mukaan virastokäynnille tai tutustumaan oppilaitokseen.

Etsivän nuorisotyön yhteyshenkilönä Sievin kunnassa on hyvinvointijohtaja. Jelppiverkon yksilö- ja starttivalmentajan ja etsivän nuorisotyöntekijän työpisteet sijaitsevat ensisijaisesti nuorisotalo Miitillä. Heidät tavoitat varmimmin soittamalla tai viestein.

Yhteystiedot:

hyvinvointijohtaja puh. 044 4883 310,
Jelppiverkon startti- ja yksilövalmentaja,
puh. 044 4883 243,
Jelppiverkon etsivä nuorisotyöntekijä,
Sievi/Reisjärvi puh. 044 4883 321.

Lisätietoja Nuorisopalveluista mm. Nuorisotalo Miitin toiminnasta, Jelppiverkosta, harrastustoiminnasta, kerhoista leireistä ja kansainvälisyydestä löytyy osoitteesta www.sievi.fi

Työllisyyspalvelut: Sievin työllisyyspalvelujen toiminta on Sievin kunnan tarjoamaa maksutonta, luottamuksellista, yksilöllistä ja joustavaa ohjaus- ja neuvontapalvelua niin sieviläisille työnhakijoille kuin lähialueen yrityksille ja yhdistyksille. Toiminnan tarkoituksena on löytää työnhakijoille sopivia palvelu- ja työllistymispolkuja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Sievin työllisyyspalvelut pyrkii autamaan työttömäksi jääneitä henkilöitä mm. työpaikan löytämisessä, asiakkaalle sopivan työllistymistä edistävän palvelun saamisessa

tai työ- ja toimintakyvyn selvittelyssä. Kunta myös työllistää pitkään työttömänä olleita kunnan eri toimipisteisiin tai Työkolmiolle. Yhteystiedot: työllisyyskoordinaattori puh. 044 4883 322, www.sievi.fi

Työkolmio: Työkolmio on pitkäaikaistyöttömien työllistämiseen keskittynyt paja. Työkolmiolle on mahdollista työllistyä mm. palkkatuella ja päästä työkokeiluun tai kuntouttavaan työtoimintaan. Työkolmion kautta on mahdollista työllistyä määräaikaisesti mm. pienimuotoisen rakentamisen, siivouksen, urheilukenttien hoidon tai palveluiden, kuten lumitöiden ja ympäristön hoidon pariin. Työkolmiolta saa edullisesti erilaisia tuotteita ja palveluita. Työkolmiolla on valmistettu mm. aitaelementtejä, puunkantotelineitä, hiekkalaatikoita, leikkimökkejä, katiskoita, roskakatoksia, postilaatikkotelineitä, saunajakkaroitu, talon numerokylttejä yms. Jos on jokin tarve, niin voi soittaa ja kysyä tarjousta. Työkolmiolta saa myös polttopuita säkeittäin. Tarvittaessa kotiin kuljetettuna. Sievin Työkolmio suorittaa myös erilaisia työsuorituksia, kuten maalausurakoita, piha- ja lumitöitä, puiden pilkkomista, siivousta yms.

Yhteystiedot:

Asiakaspalvelu puh. 044 4883 479,
vastaava ohjaaja puh. 0444883472.
www.sievi.fi

Muita vapaa-ajan palveluita

Kansalaisopisto, musiikkiopisto ja käsityökeskus: Sievi kuuluu Ylivieskan seudun kansalaisopistoon. Lisäksi täällä toimii Ylivieskan musiikkiopisto, toimipiste kirjastolla ja opetusta järjestetään myös Jussinpekan koululla. Lisäksi Sievissä toimii Taito Keski-Pohjanmaan Käsityökeskus. Ylivieskan kansalaisopisto järjestää kursseja Sievissä. Kurseista ilmoitetaan paikallislehti Sieviläisessä sekä syksyisin ja keväisin jaettavassa kurssilehdessä. Kurssit näkyvät myös kansalaisopiston Internet-sivuilta. Useimmille kursseille pitää ilmoittautua etukäteen. Kurseista peritään yleensä opetusmaksu, tarvittaessa myös tarvikemaksu. Opiskelijat ja työttömät saavat alennusta kurssimaksuista.

Lisätietoja:

www.ylivieska.fi/kansalaisopisto
www.ylivieska.fi/musiikkiopisto
www.taitokeskipohjanmaa.fi

sievinperhepalvelukeskus.yhdistysavain.fi
www.facebook.com/Sievinperhepalvelu

Muut vapaa-ajan aktiviteetit: Jokamiehenoikeuksilla tarkoitetaan jokaisen oikeutta käyttää luontoa siitä riippumatta, kuka omistaa alueen tai on sen haltija. Luonnon käyttämiseen jokamiehenoikeuksien sallimissa rajoissa ei siis tarvita maanomistajan lupaa eikä oikeuksien käyttämisestä tarvitse maksaa mitään. Luonnonsuojelualueilla eivät kuitenkaan jokamiehenoikeudet ole sellaisenaan voimassa.

Sieviläisille vapaa-ajantoimintaa järjestävät monet tahot. Näitä ovat esimerkiksi:

Sievin 4H-yhdistys www.sievi.4h.fi

Sievin metsästysseura www.sievinms.fi

Sievi-Seura www.kotiseutuliitto.fi/jasenet/jasenyhteisot/sievi-seura

Sievin Sisu Ry (urheiluseura)
www.sievinssisu.sporttisaitti.com/

Sievin kennelkerho www.sievin kennelkerho.fi

Sievin Samoojat
fi.scoutwiki.org/Sievin_Samoojat

Sievinkylän Nuorisoseura ry
www.seurantat.fi/talot/1697-sievinkylän-nuorisoseura-ry-1695

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Sievin yhdistys ry
www.mll.fi/yhdistykset/mannerheimin-lastensuojeluliiton-sievin-yhdistys-ry

Suomen Punainen Risti (SPR) Rednet Sievi
<https://rednet.punainenristi.fi/sievi>

Sievin perhepalvelukeskus ry: Antaa tukea lapsiperheiden arjessa jaksamista ja antaa vertaistukea.

Lisätietoja Sievin perhepalvelukeskus ry,
Jussinmäentie 3, 85410 Sievi,
puh. 044 9723 240 ja 044 2400 492,
sievin.perhepalvelukeskus@gmail.com

YLIVIESKA

ASUMINEN

Asumispalvelut

Ylivieskan Vuokra-asunnot Oy on kaupungin merkittävin vuokra-asuntoja hallinnoiva ja tarjoava yhtiö ja samalla myös kaupungin vuokra-asuntojen hankintayhtiö. Yhtiö rakentaa, ostaa ja perus-parantaa kulloisenkin tarpeen mukaisia vuokra-asuntoja. Yhtiöllä on 625 asuntoa pienistä yksioista isoihin perheasuntoihin. Henkilökunnalla on riittävät valmiudet palvella ja neuvoa maahanmuuttajia, ja kotisivuiltamme löytyy myös tueksi englanninkielistä materiaalia. Pakolaisten osalta asumispalvelut hoidetaan pääasiassa Ylivieskan kaupungin ja sosiaalipalveluiden kanssa yhteistyössä.

Ylivieskan Vuokra-asunnot Oy. Puh. 044 7110 800. Käyntiosoite: Juurikoskenkatu 6, II krs, 84100 Ylivieska Postiosoite PL 192, 84101 Ylivieska avoinna: ma - to 8.00 - 16.00, pe 8.00 - 14.45

kotisivu: www.ylivieskanvuokraasunnot.fi
sähköposti: etunimi.sukunimi@yilivvuokra.net

VARHAISKASVATUS

Varhaiskasvatus ja esiopetus

Maahanmuuttajataustaisten lasten kotoutumisen kannalta on tärkeää, että lapsi osallistuu ennen oppivelvollisuuden alkamista varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuspaikkaa haetaan sähköisesti kaupungin verkkosivuilla (www.ylivieska.fi).

Opastusta ja tukea sähköisen tai paperihakemuksen täyttämiseen saa mm. varhaiskasvatustoimistolta (Kyöstintie 4, Ylivieska).

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksu määräytyy kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön ja kunnassa tehtyjen päätösten pohjalta.

Varhaiskasvatuksessa noudatetaan Opetushallituksen varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin pohjautuvaa Ylivieskan kaupungin varhaiskasvatussuunnitelmaa. Varhaiskasvatuksen henkilöstön ja huoltajien välisen yhteistyön merkitys on suuri lapsen

varhaiskasvatuksessa. Aina tarvittaessa ja erityisesti lapsen varhaiskasvatussuunnitelma-keskustelussa (vasu- keskustelu) voidaan käyttää tulkkipalvelua.

Kaikilla lapsilla on oikeus saada varhaiskasvatuksessa tarvitsemaansa yleistä, tehostettua tai erityistä tukea (kolmitasoinen tuki). Annettava tuen taso arvioidaan yhteistyössä huoltajien, varhaiskasvatuksen henkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa.

Kielitietoisessa varhaiskasvatuksessa henkilöstö arvostaa kaikkia kieliä ja ymmärtää kielen sekä kulttuurin merkityksen lapsen identiteetille. Toimintaa ohjaa inklusiivisuus. Henkilöstö luo moninaisuutta kunnioittavan ilmapiirin. Lasten vaihtelevat kielelliset ja kulttuuriset

taustat ja valmiudet nähdään yhteisöä myönteisellä tavalla rikastuttavana.

Suomen kielen oppimisen tukena ja kielitieteisten toimintatapojen kehittämisessä ja käytännöissä hyödynnetään Kielipeda-työvälinettä yhteistyössä huoltajien kanssa. Kielitietoisessa toimintakulttuurissa lapsia rohkaistaan vuorovaikutukseen arjen eri tilanteissa. Keskeistä suomen kielen oppimisessa on leikki eri muodoissaan. Lapsen yksilölliset tarpeet huomioidaan suomen kielen tukea suunniteltaessa ja toteutettaessa. Suomen kielen oppimisen seuranta ja tuen toteuttamisen menetelmät kirjataan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan.

Esiopetus

Oppivelvollisuutta edeltävänä vuonna lapsella on oikeus osallistua maksuttomaan esiopetukseen ja esiopetusta täydentävään varhaiskasvatukseen.

Esiopetukseen ilmoittautumisesta ja ajankohdasta tiedotetaan Ylivieskan kaupungin verkkosivuilla www.ylivieska.fi ja paikallislehdessä. Ilmoittautumisaika syksyllä alkavaan esiopetukseen on tavanomaisesti vuoden ensimmäisten kuukausien aikana. Lapset, joilla ei ole varhaiskasvatuksen tarvetta, ilmoitetaan koulun yhteydessä järjestettävään esiopetukseen. Lapset, jotka tarvitsevat esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta, ilmoitetaan päiväkodissa järjestettävään esiopetukseen.

Esiopetuksen järjestämisessä noudatetaan Opetushallituksen esiopetussuunnitelman perusteisiin pohjautuvaa Ylivieskan kaupungin esiopetussuunnitelmaa. Esiopetuksessa lapsen tarvitsema tuki järjestetään lapsen esiopetusryhmässä kolmiportaisen tuen mallilla.

Lapsen perusopetus alkaa yleisimmin sen vuoden elokuussa, kun hän täyttää seitsemän vuotta.

PERUSOPETUKSEEN VALMISTAVA OPETUS

Maahanmuuttajaoppilaan oppilaaksi ottamisen yhteydessä järjestetään yhteinen tapaaminen koulun edustajien ja vanhempien kanssa koulunkäynnin aloittamiseen liittyvissä asioissa. Tarvittaessa tapaamisissa ja vanhempainiloissa käytetään apuna tulkkipalveluita.

Oppilaaksi ottamisen jälkeen lapsi voi opiskella valmistavan opetuksen opetusryhmässä ja/tai saada valmistavaa opetusta muun esi- ja perusopetusryhmän yhteydessä. Valmistava opetus on vuosiluokkiin sitomatonta opetusta ja sen tavoitteena on suomen kielen taidon ja oppimisvalmiuksien kehittäminen perusopetukseen riittäviksi. Lisäksi lapsi tutustuu suomalaiseseen ja paikalliseen kulttuuriin sekä opetusmenetelmiin.

Muun opetuksen yhteydessä annettava valmistava opetus on tarkoitettu jo suomen alkeita hieman osaaville lapsille. Alaluokilla perusopetuksen ryhmässä voi opiskella myös lapsia, jotka eivät osaa lainkaan suomen kieltä.

Valmistavaan opetukseen osallistuville järjestetään oman äidinkielen opetusta sekä suomi toisena kielenä opetusta omassa ryhmässä tai yksilöopetuksena koulun valmistavan opetuksen oppilaiden määrästä riippuen.

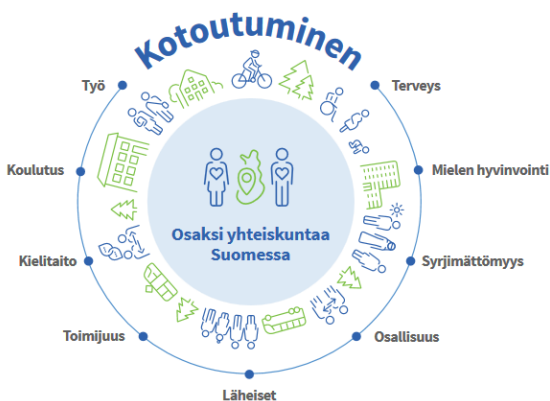
Valmistava opetus kestää noin yhden lukuvuoden ajan (9 kk), minkä jälkeen opiskelu lähtökohtaisesti jatkuu perusopetuksen ikätasoa vastaavalla vuosiluokalla tai yhtä vuosiluokkaa alemmalla vuosiluokalla oppilaan tarvitsema tuki huomioon ottaen. Kielellistä tukea järjestetään myös valmistavan opetuksen päättymisen jälkeen.

Valmistavaan opetukseen osallistuvan oppilaan on mahdollista osallistua koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaan ja koulujen harrastekerhotoimintaan.

AIKUISKOULUTUS

Kotoutuminen on kokonaisvaltainen prosessi, jonka myötä yksilö tulee osalliseksi yhteiskuntaan. Vastaanottavan yhteiskunnan tuleekin edistää yhdenvertaisuutta tarjoamalla kaikille asukkailleen tasavertaisia osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuuksia, mahdollisuuksia koulutautua, harrastaa ja toteuttaa itseään vapaa-ajalla, sekä huolehtia jokaisen fyysisestä ja henkisestä hyvinvoinnista ja turvallisuudesta.

Onnistunut kotoutuminen tarkoittaa myös sitä, että maahan muuttanut tietää oikeutensa ja vastuunsa, mikäli hän joutuu rikoksen uhriksi, todistajaksi tai syyllistyy itse rikokseen. Yhteiskuntaorientaation tulee pitää sisällään riittävästi turvataitojen läpikäymistä kotoutumisen eri vaiheissa.

 Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

www.thl.fi/monet

KAAVIO Kotoutuminen ja osallisuus (Lähde: THL)

Laki kotoutumisen edistämiseksi ottaa huomioon myös yksilön työllistämiseen liittyvät toimenpiteet, joista pääasiallinen vastuu on työllisyyspalveluita järjestävällä taholla. Maahanmuuton alkuvaiheeseen kaikille maahanmuuttajille tarjotaan perustietoa suomalaisesta yhteiskunnasta ja mahdollisuuksista saada tukea kotoutumiseen. Viranomaisten tehtävänä on neuvoa oman vastualueensa palveluista ja tarvittaessa ohjata maahanmuuttajat muiden viranomaisten palveluihin sekä kotoutumislain mukaiseen yksilölliseen alkukartoitukseen.

Työnhakijoiden yksilölliset tarpeet poikkeavat toisistaan, joten työllistymistä tukevat

toimenpiteet tulee myös räätälöidä tukemaan henkilökohtaisia tarpeita.

Kaupunkiorganisaation sisällä yhdenvertaisuutta tulee edistää esimerkiksi monimuotoisuusjohtamiseen liittyvän koulutuksen kautta. Yritysten koulutus?

Työntantaja tulee rohkaista maahanmuuttajien työllistämässä, mitä kaupunki voi tukea esimerkiksi työkokeilujen myötä. Lisäksi työnantajille ja maahanmuuttajataustaisille työntekijöille tulee tarjota tukea työsuhteen alussa esimerkiksi kielikysymyksiin liittyen.

Yrityksille ja työnhakijoille tulee myös tarjota koostamis- ja verkostoitumismahdollisuuksia esimerkiksi eri hankkeiden kautta tapahtuvan mentoroinnin kautta, mikä laskee myös kynnystä rekrytoida ulkomaalaistaustaisia työntekijöitä.

Alkuvaiheessa painottuvat suomen kielen opinnot ja muut valmistavat kurssit. Kun opiskelijalla on tarvittavat kielelliset ja oppimisen valmiudet, hän voi siirtyä tavallisesti kaksi vuotta kestäviin päättövaiheen opintoihin, jossa opiskellaan monipuolisesti eri aineita.

Aikuisille maahanmuuttajille suunnattu koulutus alueellamme.

Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto järjestää alueella työvoimakoulutuksena maahanmuuttajien kotoutumiskoulutusta tai ohjaa vastaavaan koulutukseen

www.mol.fi/koulutushaku/kurssitiedotus/haku/

Raudaskylän Kristillinen Opisto tarjoaa maahanmuuttajille aikuisten perusopetusta, jota on mahdollista suorittaa myös kotoutumiskoulutukseen rinnastettavana omaehtoisena koulutuksena. Kaikilla perusopetukseen osallistuvilla on oikeus ilmaiseen asumiseen ja arkipäivisin ilmaiseen ruokailuun opistolla www.rko.fi

Kalajoen Kristillinen Opisto järjestää maahanmuuttajille aikuisten perusopetusta. Opiskelu, ruokailu, majoitus ja opintomateriaali ovat maksuttomia. Tarvittaessa perusopetuksen alkuvaihe sisältää myös lukutaitovaiheen (tai osan siitä), mikäli opiskelijalla ei ole luku- ja kirjoitustaitoa tai taito on puutteellinen www.kkro.fi

Haapaveden Opisto järjestää nuorille ja aikuisille maahanmuuttajille kotoutumiskoulutukseen rinnastettavaa (omaehtoista) eri osaamistasoilta lähtevää Suomen kielen ja kulttuurin koulutusta www.haapop.fi

Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä JEDU järjestää alueella ammatilliseen koulutukseen valmentavaa koulutusta sekä ammatillista koulutusta maahanmuuttajille www.jedu.fi

Pohjois-Pohjanmaan kesäyliopisto järjestää nuorille ja aikuisille maahanmuuttajille kotoutumiskoulutukseen rinnastettavaa (omaehtoista) eri osaamistasoilta lähtevää Suomen kielen ja kulttuurin koulutusta www.ppkyyo.fi

VAPAA-AIKAPALVELUT

Ajankohtaista Ylivieskassa

www.ylivieska.fi/vapaa-ajan-palvelut/tapahtumakalenteri

Palvelupiste

Ylivieskan kaupungin palvelupisteestä saat apua arjen pulmiin ja infoa kaupunkimme harrastusmahdollisuuksista jne.

palvelupiste@ylivieska.fi 044 4294 471

www.ylivieska.fi/ylivieskan-palvelupiste

Tulkkauspalvelut

Ylivieskan kaupungilla on sopimus Monetra Oy:n tulkkauspalvelun kanssa.

Elinvoimapalvelut

Elinvoimapalvelut palvelevat ja tukevat yrittäjiä ja yrittäjäksi aikovia kaikissa vaiheissa yrityksen perustamisesta lähtien.

Kirjasto

Kirjaston kotisivulta löytyy tietoa kirjastoista ja kirjaston käyttämisestä information for library users -sivupalkkiotsikon alta kielinä ruotsi, englanti, venäjä, eesti, espanja, ranska, saksa, italia, un-kari, bulgaria, turkki.

Vieraskielinen aineisto: Ylivieskan kaupungin-kirjastossa on 819

ruotsinkielistä kirjaa ja 4 532 muun kielistä

kirjaa, ruotsin- tai vieraskielisiä lehtiä

kirjastoon tulee 10 eri vuosikertaa. Kirjastosta voi lainata myös DVD

elokuvia, musiikkia ja englanninkielisiä äänikirjoja. Helsingin kaupunginkirjaston

www.helmet.fi yhteydessä toimiva

Monikielinen kirjasto hankkii aineistoa

sellaisilla kielillä, joiden käyttäjiä Suomessa on vähän. Monikielisen kirjaston aineisto on käytettävissä myös Ylivieskan kaupunginkirjaston kautta. Monikielisestä kirjastosta voidaan tilata tietynkielisiä siirtokokoelmia.

Kirjastossa on suomen kielen kursseja ulko-maalaisille, ja niitä hankitaan

lisää kysynnän mukaan. Kirjastossa on myös

suomenkielisiä selkokirjoja ja isotekstisiä kirjoja, ja asiakkaiden käytössä useita internetyhteyksin varustettuja tietokoneita. Maahanmuuttajaryhmille järjestetään kirjastonkäytön ja tiedonhankintataitojen opetusta yhteistyössä koulutusten järjestäjien kanssa. Kirjastossa on järjestetty kansainvälisiä päiviä Elävä kirjasto -periaatteella.

Liikuntapalvelut

Liikunta on jokaisen kuntalaisen perusoikeus, ja kunnan liikuntatoimen tehtävänä on luoda edellytyksiä liikunnalle ja tukea erityisesti terveyttä edistävää liikuntaa. Liikuntalain mukaisesti liikuntapalvelujen organisoimisesta ja kehittämisestä kaupungissa vastaa liikuntatoimi yhteistyössä järjestöjen ja yhteisöjen sekä kaupungin eri hallintokuntien kuten nuorisotoimen kanssa.

Ylivieskan liikuntapalveluiden tavoitteena on tarjota kuntalaisille liikuntamahdollisuudet yhdenvertaisuus-, tasa-arvo- ja liikuntalain puitteissa niin, etteivät demografiset, maantieteelliset, kulttuuriset tai sosioekonomiset erot ole esteenä osallistua liikuntaan. Tämä edellyttää sitä, että yhdenvertaisuus, esteettömyys ja saavutettavuus otetaan huomioon kaikilla tasoilla mm. päätöksenteossa, käytännön toiminnassa ja ohjaustyössä sekä tiedotuksessa. Ylivieskan uimahallipalveluita opastetaan ja ohjeistetaan usealla eri kielellä Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliiton ”Tule uimahalliin”-oppaan avulla. Opaskielet suomen lisäksi ovat ruotsi, venäjä, viro, arabia, kiina, kurdi, somali, thai, ukraina, englanti ja turkki sekä suomen selkokieli. Varsinkin selkokielisten oppaiden käyttö kielen opetuksen yhteydessä edistää maahanmuuttajaryhmien kotoutumista kielinopiskelun ja käytännön toiminnan kautta liikunnan avulla.

Liikuntapalvelut koordinoivat ja on yhteistyössä soveltavaa liikuntaa järjestettäessä sosiaali- ja terveysalan järjestöjen kanssa. Varsinkin perheliikuntaan pyritään houkuttelemaan väkeä mukaan ja urheiluseuroja rohkaisemaan osallistamaan maahanmuuttajaliikkuja.

Liikuntaneuvontaa tarjotaan maksuttomasti kaikille asiakkaille.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluiden toiminta-ajatuksena on edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa. Nuorilla tarkoitetaan nuorisolain mukaisesti alle 29-vuotiaita.

Tavoitteena on tukea kaikkien nuorten omaehtoista toimintaa, harrastamista, kasvua, itseenäistymistä, yhteisöllisyyttä, niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista sekä toimintaa kansalaisyhteiskunnassa. Tavoitteen toteutumisen lähtökohtina ovat yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys, kestävä kehitys, monialainen yhteistyö, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen. Nuorisotyö luo vahvaa pohjaa lasten ja nuorten osallisuudelle, viihtymiselle paikkakunnalla, yhteisöllisyydelle, kiinnittymiselle yhteiskuntaan sekä yhteisen tulevaisuuden rakentamiselle.

Keskeisiä työmuotoja ovat mm. tilatoiminta, nuorten oman toiminnan tukeminen, harrastusmahdollisuudet, nuorisotalon ehkäisevä päihdetyö, nuorten vaikuttamismahdollisuudet, monialainen yhteistyö, monikulttuurinen ja kansainvälinen toiminta, koulunuorisotyö, Ohjaamopalvelut, etsivä työ, sosiaalinen vahvistaminen sekä nuorten syrjäytymisvaarassa olevien kanssa tehtävä työ.

Kaikessa toiminnassa huomioidaan hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen. Maahanmuuttajilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet ja oikeudet nuorisopalveluihin kuten kaikilla muilla paikkakuntamme nuorilla. Kynnystä palveluidemme pariin saattaa madaltaa se, että työkielenä nuorisotalolla on suomen lisäksi englanti, sillä nuorisopalveluiden tiimiin kuuluu kaksi kansainvälistä vapaaehtoistyöntekijää European Voluntary Service -ohjelman kautta. Nuorisopalveluiden toimintoihin on ikäraajat, jotka määräävät kenelle mitkäkin palvelut kuluvat. Tarvittaessa pystymme järjestämään kerhotoimintaa eri kohderyhmille lasten ja nuorten tarpeiden mukaan, myös esim. englanniksi. Tietoa nuorisopalveluiden tarjoamista

mahdollisuuksista ja työntekijöiden yhteystiedot löytyvät Ylivieskan kaupungin nettisivuilta <https://www.ylivieska.fi/kasvatus-ja-ope-tus/nuorisopalvelut/>, tapahtumat ja toiminta löytyvät Instagramista #ylivieskannuorisopalvelut ja Facebookista Nuorisotalo Holvi.

Etsivä nuorisotyö

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa hänet sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen hyvinvointiaan sekä pääsyä koulutukseen ja työmarkkinoille. Työtä tehdään 15–28 -vuotiaiden nuorten kanssa ja se perustuu nuorisolakiin. Etsivää nuorisotyötä tehdään ensisijaisesti perustuen nuoren itsensä antamiin tietoihin ja hänen omaan arvioonsa tuen tarpeesta. Etsivä nuorisotyö on vapaaehtoista, luottamuksellista ja maksutonta.

Kulttuuripalvelut

Ylivieskan kaupungin kulttuuripalveluihin kuuluu alueellisen Kulttuurikeskus Akustiikan lisäksi museotoimi, matkailu ja lakisääteinen muu kulttuuritoimi. Lakisääteisellä kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan toimintaa, jolla kunta edistää kulttuurin ja taiteen tekemistä, harrastamista, saatavuutta ja käyttöä sekä taide- ja kulttuurikasvatusta sekä kulttuuriperintöä. *Kulttuuripalvelut järjestävät useita vapaaehtoisuusiä matalan kynnyksen tapahtumia ja kulttuuritoimintaa pitkin vuotta, sekä pääsymaksullisia konsertteja ja tapahtumia.* Kulttuuripalvelut tukevat myös kulttuurikasvatustyötä yhdessä varhaiskasvatuksen ja koulutuspalveluiden kanssa. Kulttuurikeskus Akustiikassa järjestetään kuukausittain vaihtuva vapaapäisyinen taidenäyttely. Kulttuuripalvelut järjestävät yhteistyössä eri toimijoiden kanssa tapahtumia Ylivieskan kaupungissa vuoden ympäri. Kesäaikaan tapahtumat ja toiminnat sijoittuvat museokohteiden kotiseutumuseo Puuhkalan ja Helaalan myllyn lisäksi kaupungin alueelle ja kotiseutuperinteitä tuodaan tutuiksi elokuun ensimmäisellä viikolla järjestettävällä kotiseutuviikolla. Kulttuuripalvelut järjestävät opastuskierroksia Ylivieskan kaupunkiin ja

museokohteisiin, opastuskierroksia voidaan järjestää suomeksi tai englanniksi.

Ylivieskan seudun musiikkiopisto

Ylivieskan seudun musiikkiopiston tehtävänä on antaa toimialueellaan taiteen perusopetuksen mukaista laajan oppimäärän tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää musiikin opetusta ensisijaisesti lapsille ja nuorille. Toimialueeseen kuuluvat Alavieska, Kalajoki, Pyhäjoki, Sievi, Reisjärvi ja Ylivieska. Haluamme tarjota oppilaille monipuolisia mahdollisuuksia kehittää musiikillisia taitojaan lapsista ja nuorista välittävässä, aitoon vuorovaikutukseen sekä monenlaiseen yhteistyöhön pyrkivässä oppilaitoksessa, jossa kunnioitetaan jokaisen yksilöllisyyttä.

Tehtävänämmä on ohjata lapsia ja nuoria löytämään kestävä musiikkisuhde ja saavuttamaan taidot elinikäiseen musiikin harrastamiseen tai jatko-opintoihin.

Laadukkaan opetuksen lisäksi tehtävänämmä on järjestää monipuolisia ja tasokkaita konsertteja toimialueellamme ja pitää yllä paikallisesti vahvoja musiikkiperinteitä. Järjestämme musiikin varhaiskasvatuksen opetusta 0-6-vuotiaille. Musiikkileikkikouluihin on jatkuva ilmoittautuminen. Soitinvalmennus on suunnattu lapsille, jotka ovat menestyneet pääsykokeissa hyvin, mutta joille ei ole voitu ko. vuonna järjestää oppilaspaikkaa. Musiikin perusopintoihin haetaan keväisin pääsykokeiden kautta. Pääsykokeet on suunnattu n. 5-16-vuotiaille. Järjestämme myös avointa opetusta, jossa oppisällöt sovitaan oppilaskohtaisesti oppilaan ja opettajan kesken. Kaikki ilmoittautumiset osoitteesta ysmo.eepos.fi

Kotisivut www.ylivieska.fi/musiikkiopisto

Facebook www.facebook.com/ysmuso

Instagram www.instagram.com/ylivieskanseudunmusiikkiopisto

Ylivieskan seudun kansalaisopisto

Kansalaisopisto on paikallisiin ja alueellisiin sivistystarpeisiin pohjautuva oppilaitos, joka tarjoaa mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle, kansalaisvalmiuksien kehittämiseksi ja työelämän tarpeisiin. Kansalaisopiston tarkoituksena on järjestää elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta yhteiskunnan eheyttä, tasa-arvoa ja aktiivista kansalaisuutta tukevaa koulutusta. Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävä kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista.

Kansalaisopisto-opinnoissa korostuvat omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus. Ylivieskan seudun kansalaisopisto järjestää koulutusta, jonka tavoitteena on edistää sivistyksellistä tasa-arvoa vapaan sivistystyön arvojen ja ihanteiden pohjalta. Koulutuksessa painottuvat kielet, taide- ja taitoaineet, tietotekniikka ja terveyttä ja hyvinvointia edistävät aineet. Opisto järjestää myös suomen kielen ja kulttuurin koulutusta maahanmuuttajille. Lisäksi opisto järjestää lapsille ja nuorille musiikin opetusta sekä kuvataiteen, teatteri-ilmaisun, sanataiteen ja käsityön taiteen perusopetusta. Kansalaisopisto voi järjestää myös koulutusta tukevaa tai siihen läheisesti liittyvää kehittämis- ja palvelutoimintaa. Toiminta-alueena ovat Ylivieskan kaupunki sekä Alavieskan ja Sievin kunnat. Kansalaisopiston kurssit ovat kaikille avoimia ja niistä tiedotetaan opinto-oppaassa, www.ylivieska.fi/kansalaisopisto sivulla, kansalaisopiston Facebook-sivulla ja Instagramissa sekä alueen kunnissa ilmestyvissä lehdissä.

Ohjaamo

Ohjaamo Ylivieska on palvelu kaikille 15–29-vuotiaille nuorille. Ohjaamo Ylivieskassa saat tietoa, apua ja tukea yhdestä paikasta. Palvelut ovat vapaaehtoisia, ilmaisia ja luottamuksellisia. Ohjaamo Ylivieska antaa ajantasaista tietoa ja ohjausta mm. koulutus- ja työllisyys

mahdollisuuksista, asumiseen sekä raha-asioihin liittyvissä kysymyksissä, ohjausta sekä neuvontaa terveys- ja hyvinvointipalveluihin hakeutumisessa. Nuori voi tulla hakemaan vinkkejä Ohjaamosta esim. urasuunnitteluun tai otamme yhdessä selvää koulutuskokeiluista. Ohjaamoon voi tulla asian kuin asian vuoksi. Ylivieskan Ohjaamossa on avoimet ovet ti-to klo 13–16, muina aikoina ajanvarauksella. Yhteyttä voi ottaa myös chat-palvelun kautta osoitteessa ohjaamot.fi/web/ohjaamo-ylivieska. Meidät löytää osoitteesta Rautatiekatu 3 ja 2.kerros. Ohjaamossa on KELA:n etäpalvelu ma-pe klo 9–15. Ohjaamosta löydät tarkemmin tietoa Ylivieskan kaupungin nettisivuilta, Ohjaamon nettisivuilta ohjaamot.fi, Instagramista [ohjaamoylivieska](https://www.instagram.com/ohjaamoylivieska), Facebookista Ohjaamo Ylivieskan Nuorisotyöntekijä, snapchatista Ohjaamo Ylivieska sekä TikTokista [ohjaamoylivieska](https://www.tiktok.com/@ohjaamoylivieska).

JÄRJESTÖT JA KOLMAS- JA NELJÄSSEKTORI

Järjestöjen ja seurakuntien toteuttama toiminta lisää maahan muuttaneiden osallisuutta, sekä edistää paikallisiin tutustumista. Järjestöjen olemassa olevan toiminnan hyödyntäminen kotoutumisen tukena edellyttää, että ohjauksesta vastaavat viranomaiset ja maahanmuuttajat tuntevat alueen järjestötoiminnan. Ylivieskassa on rekisteröityjä yhdistyksiä ja järjestöjä satoja [Lähellä.fi](https://lahella.fi) on valtakunnallisesti ja alueellisesti toimiva helppokäyttöinen verkkopalvelu, jonka avulla löytää merkityksellistä toimintaa, yhteisöllisyyttä, apua ja osallistumismahdollisuuksia. Palvelu kokoaa järjestöjen ja yhteisöjen tuen, toiminnan ja tapahtumat yhteen osoitteeseen, sekä edistää kansalaistoiminnan näkyvyyttä Suomessa.

Lisäksi useat yhdistyksiin sitoutumattomat neljännen sektorin vapaaehtoiset ovat osallistuneet kohdennetun toiminnan järjestämiseen sekä toimineet vapaaehtoisina tukihenkilöinä maahan muuttaneille.

Järjestöyhteistyön koordinoinnin kehittämiseksi pyritään paikallisesti järjestämään säännöllisiä tapaamisia. Kolmannella sektorilla ja seurakunnilla on myös tärkeä rooli vapaaehtoistyön koordinoijina. Yhteistyö ja säännöllinen dialogi maahanmuuttajapalveluiden ja muiden kunnan toimialojen kanssa on keskeistä toiminnan kehittämiseksi. Lisäksi tavoitteena on saada lisää maahanmuuttajataustaisia osallistumaan yhdistys- ja vapaaehtois-toimintaan.

LINKKEJÄ

www.alavieska.fi

www.sievi.fi

www.ylivieska.fi

www.poliisi.fi

www.migri.fi

www.ely-keskus.fi

www.dvv.fi

www.tyomarkkinatori.fi

www.toimistot.te-palvelut.fi

www.kela.fi

www.vero.fi

<https://sievi.daisynet.fi/eDaisy/Esuomi/EsuomiLogin>

<https://alavieska.daisynet.fi/eDaisy/Esuomi/EsuomiLogin>

www.jedu.fi

www.peda.net

www.haapop.fi

www.kkro.fi

www.rko.fi

Lähellä.fi

Ohjelman seuranta

Kun uudistettu kotouttamislaki ja hyvinvointialue astuvat voimaan kotouttamisohjelmaa päivitetään niiden vaatimilla tavoilla. Päivittäminen ei vaadi ohjelman uudelleen käsittelyä valtuustossa.

KOTOUTUMISOHJELMAN TEOSTA VASTAAVA TYÖRYHMÄ:

ALAVIESKAN KUNTA

Kari Pentti, kunnanjohtaja
Sanna-Mari Vesainen, hallinto- ja talouspäällikkö
Tuulia Säkkinen, sivistys- ja hyvinvointijohtaja

SIEVIN KUNTA

Kai Korhonen, kunnanjohtaja
Ari Mickos, elinkeinopalvelut, toimitusjohtaja
Jani Haavisto, kuntouttavan työtoiminnan ohjaaja / projektiohjaaja
Irina Remsu, maahanmuuttajien tuntiopettaja

YLIVIESKAN KAUPUNKI

Maria Sorvisto, kaupunginjohtaja
Nina Savolainen, vs. hallintojohtaja
Marita Öljymäki-Maarala, markkinointipäällikkö
Jonne Rasinaho, visualisti

www.alavieska.fi www.sievi.fi www.ylivieska.fi

”Käsi kädessä”

Teos on toteutettu yhteistyönä kotouttamisohjelman tekijöiden kanssa.